

Голас Радзімы

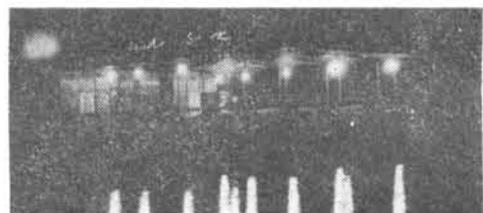
ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ
З СУАЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ
№ 28 (1137)
Ліпень 1970 г.
Год выдання 15-ы
Цана 2 кап.

Бібліятэка ім. Леніна

оплачено по расчету
Минск ГСП
Красноармейская 9

На лясістых берагах Нарачы раскінуліся санаторый, дамы адпачынку, турысцкія базы, маленькія ўтульныя дачы. Летам сюды з усіх канцоў рэспублікі прыязджаюць тысячы працоўных, каб адпачыць, паправіць сваё здароўе. Кожнаму, хто пабывае тут, на ўсё жыццё запомніцца прыгажосць беларускай здраўніцы.

У КРАІ АЗЁР СІНЯВОКІХ

Шчодрая маці-прырода не пашкадавала прыгажосці для беларускай зямлі, а цудоўны нарачанскі край яна стварыла з асаблівай пяшчотай. Раскідала тут, нібы кавалкі яснага неба, блакітныя азёры, узрасціла магутныя сасновыя бары, вызваліла з петраў сцюдзёныя крыніцы, пасеяла яркія кветкі і густыя травы. Пойдзе чалавек па беразе сінявокай Нарачы і спыніцца зачараваны. Не адарве вачэй ад маляўнічых краявідаў, не насыціцца водарам паветра, смакам крышталінай крынічнай вады. Можа менавіта тут, а не на небе, даўней жылі багі?

Што датычыць тутэйшых людзей, то прырода надзяліла іх мяккімі, лагоднымі характарамі. Бо ўсё, што ў гэтым краі акружае чалавека, спрыяе дабраце.

Над Нараччу мацнее цела і адпачывае душа. Мусяць лепш за мясцовых сялян гэта разумеў князь Радзівіл. Сяляне жылі бедна і за працай свету не бачылі, а князь вярочаў мільёнамі і карыстаўся радасцямі жыцця. Нагуляўшыся ў Варшаве і іншых шумных еўрапейскіх сталіцах,

ён запрашаў яснавяльможных гасцей і з імі прыязджаў сюды адпачываць.

Вядома, што аднаму князю гэткага вялікага возера было зашмат. Князя ў трыццаць дзевятым годзе прагналі. Не засталася і яго нарачанскага гнязда — у вайну згарэла. А пасля вайны на месцы радзівілаўскіх катэджаў рабочыя мінскай друкарні выдавецтва «Звязда» пабудавалі дом адпачынку. І прыязджаюць сюды наборшчыкі і друкары, лінацішты і цыкаграфы, інжынеры і бухгалтары, каб адпачыць, як кажуць, папанску, набрацца бадзёрасці і здароўя, удосталь выкупацца ў гарачым сонцы, гаючым паветры і найчысцейшай нарачанскай вадзе. Тут ім весела і прывольна. Тут гукаць песні, льецца музыка, ціха шумяць хвалі і сосны. І над усім гэтым няма большага пана і князя, чым яго вялікасць рабочы прафсаюз.

З дома адпачынку выдавецтва «Звязда» і пачалося на Нарачы курортнае будаўніцтва. Таму што тут, а таксама на азёрах Мядзель, Мястра, Бледнае, Рудакова выдатныя пляжы, добры клімат і ўсе ўмовы

для лячэння самых розных захворванняў. Зараз увесь наўпачина-заходні бераг Нарачы — зона адпачынку працоўных.

Ад вёскі Куна, дзе адпачываюць друкары, аж да вёскі Занарач уздоўж лясістага берага Нарачы з пячанымі водмялямі і пляжамі раскінуліся шматлікія гмахі, дамы, домікі, дачы, палаткі. Крыху воддал ад берага ў сасновым бары — раскошныя памяшканні дома адпачынку «Нарач». На самым узбярэжжы — санаторый. Далей размясціліся палатачныя гарадкі Вілейскага прафесійна-тэхнічнага вучылішча, аўтабазы, інстытута замежных моў. Некаторыя палаткі маюць вельмі маляўнічы выгляд і нагадваюць індзейскія вігвамы.

За метэаралагічнай станцыяй — новабудоўля. На ўзгорку між соснаў расце дзевяцінаварховы гмах турысцкай базы на дзве тысячы чалавек, а пакуль што каля шасцісот турыстаў размясціліся ў лёгкіх драўляных доміках і палатках. Далей на ўзбярэжжы — спартыўна-аздараўленчыя лагеры для школьнікаў і студэнтаў БДУ імя Леніна, інстытута народнай гаспадаркі, месцы адна-

чынку Маладзечанскага політэхнікума, Мінскага завода аўтаматчных ліній, камвольнага камбіната, піянерлагер «Зубронак» з вучэбным корпусам. А яшчэ далей — зона масавага адпачынку на дзве тысячы чалавек, дзе за невялікую плату або палатку і правесці ля возера выхадныя дні ці нават увесь водпуск. Усюды пракладзены асфальтавыя дарогі, пабудаваны кінатэатры, кафа, магазіны, стаянкі аўтамашын, лодачныя станцыі.

Цяпер на Нарачы адначасова адпачываюць прыкладна тры тысячы чалавек летам і 1300 зімой. Пастанова Савета Міністраў прадугледжвае далейшае развіццё курортаў у нарачанскай зоне. Іх будзе тры: «Нарач» (паміж вёскамі Куна і Занарач), «Светлае» (паміж азёрамі Бледнае і Нарач) і «Мядзель» (азёры Мядзель і Рудакова). Будаўніцтва санаторыяў, дамоў адпачынку, пансіянатаў, гасцініц разлічана на дзве чаргі — да 1975 і да 1985 года. З заканчэннем будаўніцтва першай чаргі ўсе ўстановы арганізаванага і самадзейнага адпачынку здолеюць адначасова прыняць

12 300 чалавек, а ў 1985 годзе — 34 400 чалавек. Большасць адпачываючых размесціцца на нарачанскім курорце (22 600 чалавек у 1985 годзе), цэнтр якога будзе на маляўнічым паўвостраве, дзе цяпер вёска Наносы. Паўвостраў гэты шырэйшай некалькі сот метраў і даўжынёй каля трох кіламетраў забудуецца памяшканнямі санаторыя, гасцініцы, паліклінікі, спартыўнага комплексу.

На Беларусі многа прыгожых месц, многа здраўніц і дамоў адпачынку. Сёлета ў санаторыях і дамах адпачынку, такіх, як «Крыніца», «Ждановічы» і «Беларусь» пад Мінскам, «Лётцы» і «Лясныя азёры» на Віцебшчыне, а таксама «Рось», «Свіцязь», «Орша», «Чонкі», «Пухавічы» і іншых за кошт сродкаў дзяржаўнага сацыяльнага страхавання напярэць сваё здароўе 225 тысяч чалавек. Нарач сярод усіх месц лячэння і адпачынку — сапраўдная жамчужына, бо тут гарманічна спалучаецца ўсё, што дабратворна ўздзейнічае на духоўныя і фізічныя сілы чалавека.

ЗАЎТРАШНІ ДЗЕНЬ ВЁСКИ

Распрацоўваючы план пабудовы сацыялізма ў Расіі, Ул. І. Ленін гаварыў: «З прычыны таго, што процілегласці паміж горадам і вёскай з'яўляюцца адной з самых глыбокіх асноў гаспадарчай і культурнай адсталасці вёскі... РКП бачыць у ліквідацыі гэтай процілегласці адну з карэнных задач камуністычнага будаўніцтва». Гэта ленинскае ўказанне ляжыць у аснове ажыццяўляемай цяпер у Савецкім Саюзе велізарнай праграмы пераадолення сацыяльна-эканамічных і культурна-бытавых адрозненняў паміж горадам і вёскай. Па гэтай праграме сёлы і вёскі паступова пераўтвараюцца ў населеныя пункты з добраўпарадкаванымі жылымі дамамі, высокім узроўнем бытавога і культурнага абслугоўвання насельніцтва і сучасным інжынерным абсталяваннем. Інакш кажучы, узровень жыцця сельскага насельніцтва ўздымаецца да гарадскога.

Як ажыццяўляецца гэта праграма ў Беларусі?

— З году ў год узрастаюць капіталаўкладанні ў сельскае будаўніцтва рэспублікі, — паведаміў у гутарцы з нашым карэспандэнтам міністр сельскага будаўніцтва БССР Мікалай Кашчэў. — У 1970 годзе яны складаюць 189 мільёнаў рублёў — на 20 мільёнаў больш мінулага года. Такі вялікі аб'ём работ мы выконваем дзякуючы таму, што на нашых будоўлях усё больш выкарыстоўваюцца індустрыяльныя метады, дасягненні тэхнічнага прагрэсу ў нашай краіне і за ружом.

Міністр паведаміў далей, што трэстам і ўпраўленням міністэрства сёлета трэба будзе пабудаваць жылых дамоў агульнай плошчай амаль 400 тысяч квадратных метраў, 72 школы, 56 дашкольных устаноў, 33 кінатэатры і клубы, 18 камбінатаў бытавога абслугоўвання, 65 жылёлагадоўчых памяшканняў, прадпрыемствы па перапрацоўцы сельскагаспадарчай сыравіны і іншыя аб'екты. Ён растлумачыў, што гэтыя лічбы далёка не адлюстроўваюць размаху велізарнай будоўлі, якая разгарнулася цяпер у беларускіх вёсках. Акрамя міністэрства, ёсць яшчэ рэспубліканскае аб'яднанне міжкалгасных будаўнічых арганізацый. Яно вядзе вытворчае, жылёвае і культурна-бытавое будаўніцтва ў калгасах і саўгасах на іх сродкі, па прамых дагаворах з імі, у той час як арганізацыі і прадпрыемствы міністэрства дзейнічаюць па дзяржаўнаму плану, на сродкі, асігнаваныя дзяржавай. «Бел-міжкалгасбуд» — так скарачана называюць гэта аб'яднанне — магутная, шырока разгалінаваная арганізацыя. Па аб'ёму будаўніча-мантажных работ яна мала ўступае міністэрству.

— Развіваючы тэмы, скарачаючы тэрміны будаўніцтва, — працягваў М. Кашчэў, — мы звяртаем галоўную ўвагу на рашэнне важнай задачы сучаснасці — зрабіць нашу вёску такой жа добраўпарадкаванай і прыгожай, як і гарады. Гэтай мэце служыць цяпер стварэнне эксперыментальна-паказальных комплексаў. Яны — заўтрашні дзень беларускай вёскі.

Для прыкладу спашлюся на цэнтральную сядзібу калгаса «Прагрэс» Гродзенскай вобласці — пасёлак Верцялішкі. Тут жылыя дамы па сваіх зручнасцях ні ў чым не ўступаюць новым дамам у гарадах. Вось, напрыклад, аднакватэрны дом у два паверхі. На першым паверсе размешчаны прасторная кухня і дваццаціметровая гасці-

ная, ванная і санвузел, на другім — тры спальні. Пакоі або двух паверхаў злучаюцца ўнутранай лесвіцай. З хола — дзверы на балкон. У прыгожай кухні падлога пакрыта каляровым пласцікам. Кухня і санвузел абліцаваны белай пліткай. Цэнтральнае ацяпленне, гарачая вада, газ. Вонкавая і ўнутраная аддзелка дамоў выкананы ў сучасных архітэктурных формах, тут прыменены новыя, эфектыўныя будаўнічыя матэрыялы. Вуліцы, праезды і падходы к дамам пакрыты асфальтам. Усюды кветнікі, дэкаратыўныя дрэвы і кустарнікі. Кампактным цэнтрам пасёлка з'яўляецца дом культуры з глядзельнай залай на 360 месц.

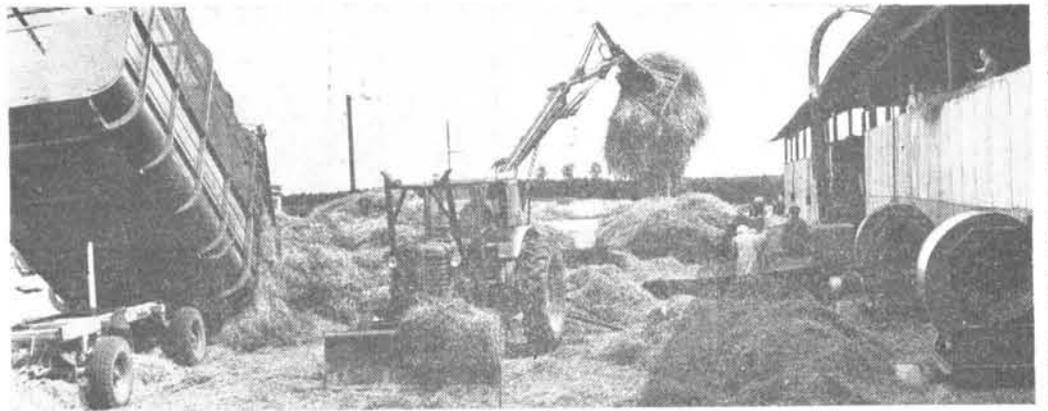
Да ліку населеных пунктаў, якія будуцца ў эксперыментальным парадку, каб знайсці самае лепшае рашэнне забудовы беларускай вёскі, трэба аднесці вёску Вялікія Эйсманы — цэнтральную сядзібу калгаса «Гвардыя» Гродзенскай вобласці. Тут разам з добраўпарадкаванымі дамамі гарадскога тыпу ўзведзены школа, клуб, дзіцячы сад-яслі, медпункт, магазін, лазня, пральня, камбінат бытавога абслугоўвання, гасцініца, водаправод, каналізацыя, цэнтральнае ацяпленне.

Мы ўяўляем заўтрашнія вёскі Беларусі як населеныя пункты, якія найбольш поўна забяспечваюць інтэнсіўную сельскагаспадарчую вытворчасць і добрыя камунальныя і культурна-бытавыя ўмовы для сялян. Зыходзячы з гэтага, будова вядзецца на аснове схем так званых раённых планіровак, якія ўлічваюць працу і быт сялян і канкрэтныя ўмовы данай мясцовасці.

У рэспубліцы цяпер будуюцца 12 сельскіх эксперыментальных пасёлкаў. Па рашэнню ЦК КП Беларусі і Савета Міністраў БССР сем з іх забудовваюцца комплексна. Гэта дазваляе адбраць у бліжэйшы час найбольш эфектыўныя, ужо базіруючыся на іх, перайсці да масавай комплекснай забудовы калгасаў і саўгасаў. Такая перспектыва патрабуе паўсюднага пераходу на індустрыяльныя і прагрэсіўныя метады. Для сельскага будаўніцтва, якое вызначаецца распыленасцю на вялікай тэрыторыі, павышэнне зборнасці і заводскай гатоўнасці канструктыўных элементаў маюць выключнае значэнне. Тут важную ролю заклікана сыграць аб'ёмнае домабудаванне, якое мае ўласную прамысловую базу ў рэспубліцы. Гэта база хутка развіваецца. Па рашэнню ўрада ў Беларусі хутка будуць пабудаваны два заводы аб'ёмнага домабудавання. Акрамя таго, сёлета на нашы будаўнічыя пляцоўкі пачалі паступаць неабходныя інструментальныя сцэнавыя канструкцыі з прадпрыемстваў міністэрства будаўнічых матэрыялаў.

— У вёсках Беларусі, — сказаў у заключэнне міністр, — узводзіцца ўсё больш буйных халадзільнікаў, млынавых камбінатаў, кансервавых, малочных і цукровых заводаў, птушкафабрык, заводаў па рамонту трактараў і камбайнаў, механізаваных складаў. Важна адзначыць, што вытворчыя прадпрыемствы, як і дамы культуры, школы, бальніцы, пабудаваныя за апошнія гады ў сельскай мясцовасці, не ўступаюць па канструкцыйнай сістэме і тэхналогіі будаўніцтва гарадскім. Іменна да гэтага — да збліжэння ўзроўню жыцця сельскага і гарадскога насельніцтва — мы і імкнемся.

А. АРКАДЗЬЕУ.

Наш здымак зроблены ў калгасе імя Уршцакага Гомельскага раёна. Для захавання сена тут пабудавана спецыяльнае памяшканне з вентыляцыяй. Яно разлічана на захаванне 800 тон сена. НА ЗДЫМКУ: загрузка сена ў сховішча.

Фота Ч. МЕЗІНА.

ЛЕПШЫ У КРАІНЕ ТЭЛЕВІЗАР

На Мінскі радыёзавод імя 50-годдзя Кампарты Беларусі паступіла паведамленне аб рашэнні экспертнага савета Усеаюзнай гандлёвай палаты пачаць серыйны выпуск тэлепрыёмніка першага класа «Гарызонт-101» з размерам экрана па дыяганалі 65 сантыметраў.

Яго канструкцыя распрацавана спецыялістамі прадпрыемства сумесна з вучонымі Маскоўскага навукова-даследчага інстытута тэлевізійнай тэхнікі.

— Мы ўжо заканчваем падрыхтоўку да серыйнага выпуску новага тэлевізара, — паведаміў галоўны інжынер завода Міхаіл

Куцэр. — Для яго вытворчасці выдзелены асобны цэх, у якім будуць дзейнічаць чатыры паточныя лініі. Зараз рыхтуецца аснастка і нестандартнае абсталяванне. Ужо сёлета выпусцім у продаж 5 тысяч тэлевізараў «Гарызонт-101», а ў будучым годзе плануем павялічыць іх выпуск у чатыры разы.

БЕЛАРУСКІЯ АСІЛКІ

«Беларускія грузавікі ў сусветным авангардзе» — пад такім загалоўкам польская газета «Жыце Варшавы» надрукавала артыкул пра новую машыну нашых аўтамабілебудаўнікоў — 120-тонны БалаЗ. Беларускі аўтамабільны завод, — піша карэспандэнт газеты, — неўзабаве пасля пачатку вытворчасці 75-тонных машын стаў манціраваць і самазвалы грузпадымальнасцю 120 тон. Гэта аўтамабіль, прызначаны для працы на вялікіх будоўлях, вельмі прыдатны на будаўніцтве плацін, шахт адкрытай распрацоўкі і г. д. Новы 120-тонны асілак з-пад Мінска мае дызельны рухавік магутнасцю 1200 конскіх сіл і належыць да найвялікшых машын у свеце. Машыны з прыблізна такой грузпадымальнасцю, апрача беларускага завода, вырабляюць толькі некалькі фірм ва ўсім свеце.

ЗАПРАШАЕ «ГАЙ»

З кожным годам прыгажэ мікрараён баранавіцкіх тэкстыльшчыкаў. Тут ёсць сярэдняя школа і кінатэатр з глядзельнай залай на 400 месц. А нядаўна адчыніліся дзверы яшчэ аднаго трохпавярховага будынка, у якім размясціліся магазін, сталовая з кандытарскім цэхам, выдатна абсталяваны рэ-

Герой Сацыялістычнай Працы, дэпутат Вярхоўнага Савета СССР, даярка калгаса імя Жданова Брэсцкага раёна Лідзія АСІЮК.

старан «Гай». Так называецца лясное ўрочышча, якое раскінулася паблізу, — любімае месца адпачынку працоўных горада.

ЯШЧЭ АДЗІН ПАВІЛЬЕН ВДНГ

На Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР адкрыўся новы павільён. — «Тэхналогія аўтамабільнай прамысловасці СССР». У раздзеле «Ліцейная вытворчасць» прадстаўлены 12 дзеючых мадэлей аўтаматаў і паўаўтаматаў і восем мадэлей аўтаматычных ліній, прызначаных для механізацыі і аўтаматызацыі тэхналагічных працэсаў у ліцейнай вытворчасці. Усё гэта абсталяванне распрацавана ў Мінскім філіяле навукова-даследчага інстытута тэхналогіі аўтамабільнай прамысловасці і ўжо ўкаранена на Мінскім, Горкаўскім, Маскоўскім імя Ляхова і на іншых аўтазаводах краіны.

ВІЗІТ КАРАБЛЕУ

Пад гукі ваеннага маршу ўвайшлі ў Ленінградскі порт французскія ваенныя караблі. У складзе атрада: вялікі супрацьлодчыны карабель «Бальні», вартавыя караблі «Ле Нарман», «Ле Бургінён» і «Ле Корс».

За чатыры дні знаходжання ў Ленінградзе французскія маракі азнаёміліся з выдатнымі мясцінамі горада на Няве, усклалі вянкi на Пискароўскіх мемарыяльных могілках, пабывалі на крэйсеры «Аўрора». У час прэс-канферэнцыі, якая адбылася на борце флагмана «Бальні», камандзір атрада капітан першага рангу Поль дэ Бугоу дэ Казаноў падзякаваў ленінградцам за гасцінны прыём і выказаў упэўненасць у тым, што сяброўскі візіт французскіх ваенных караблёў з'явіцца новым укладам у развіццё ўзаемных кантактаў паміж савецкімі і французскімі маракамі, будзе садзейнічаць развіццю і ўмацаванню сяброўскіх сувязей паміж СССР і Францыяй.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Статья «У КРАІ АЗЁР СІНЯ-ВОКІХ», якой адкрываецца сёгоднішні нумер газеты, расказвае аб адным из чудесных уголков белорусской земли — озере Нарочь и его окрестностях. Прозрачная чистая вода озера, песчаные пляжи, лесистые берега, прекрасный климат, минеральные источники — все это делает Нарочь любимым местом отдыха тысяч людей. Сейчас весь северо-западный берег озера является курортной зоной. Здесь

два дома отдыха, санаторий, палаточные городки различных учебных заведений, коттеджи, дачи, растет девятиэтажный корпус туристской базы на две тысячи мест. Постановлением Совета Министров БССР предусматривается дальнейшее развитие курортов в зоне Нарочи. Если сейчас за лето организованным образом здесь отдыхает примерно три тысячи человек, то в 1975 году таких отдыхающих будет 12 300, а в 1985—34 400 человек.

Председатель Главного правления ФРК И. Грибань из Торонто, секретари отделов ФРК С. Черкас из Виннипега и М. Поливода из Ванкувера недавно были гостями Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом. О их пребывании в столице Белоруссии рассказывает информация «ПЯТЬ ДЗЕН У МІНСКУ» [4 стр.]. Друзья из Канады ознакомились с достопримечательностями города, посетили музеи и театры, побывали на моторном заводе. Большое впечатление произвела на них поездка в Хатынь. «Приходилось много слышать о зверствах фашистов в оккупированных странах Европы», — сказал И. Грибань. — И все же я не представлял всех ужасов,

Травал у пам'яці

ФЕЛЬТОН

Урачыста залізаны «вызвольны дзеяч» Кастусь Мярляк.

будзь архіўных дакументаў аб гэтым выпадку не захавалася.

У 1939 годзе вёску Дзетамля на Навагрудчыне, дзе жылі Мярлякі, як і ўсю Заходнюю Беларусь, вызваліла з-пад панскага ярма Чырвоная Армія. Беларусы шчыра віталі сваіх братоў — чырвонаармейцаў. Дваццацігадовага дзяцюка Канстанціна Мярляка стаяў у натоўпе і лянвіа махаў рукой, нібы вітаючы савецкія танкі. Раптам яму цюкнула: а ці не час? Праз пару тыдняў Мярляк, надзелены паўнамоцтвамі інспектара раённага аддзялення Дзяржбанка СССР у горадзе Навагрудку, ужо збіраў падацькі з сялян. Важны фінансавы афіцэр даў дзядзькоў, каб не шкадавалі нічога для Савецкай улады. Праўда, ён чамусьці абмінаў двары кулакоў і падпанкаў, а часцей наносіў візіты вясковай беднаце. Зліяны з гэтым, што такім чынам Кастусь Мярляк праяўляў класавую салідарнасць з міраедамі, да таго ж апошнія заўсёды добра частавалі фінансавых тара.

Плаваць бы Мярляку, як сыру ў масле, аж тут раптам — немцы, вайна. Але... Першым чым сказаць гэтае «але» трэба падкрэсліць яшчэ адну ўласцівасць характару «беларускага патрыёта» Мярляка, — лёгкая прыстасаванасць да любога дзяржаўнага ладу. Ён належыць да таго тыпу людзей, дэвізам якіх з'яўляецца: «Служыць таму, хто больш дасць!» Гэтыя асаблівасці якасці дапамаглі спадару Мярляку безбалесна змяніць чырвоны колер сваіх перакананняў на карычневы, а потым выжыць у гады Нюрнберга і, нарэшце, знайсці новага ідала.

Дык вось цяпер пра тое самае «але». Не паспелі гітлераўцы абтрэці пыл з боўтаў, а Мярляк тут як тут, прыпёрся ў Навагрудак і бух

у ногі: «Прыміце на службу. Не паш-шкадую!» Пачаўся новы этап дзейнасці «беларускага патрыёта». Яго прызначылі, улічваючы вопыт і здольнасці, на пасаду бухгалтара Навагрудскай гарадской управы і адначасова рэвізорам акруговай нацыяналістычнай арганізацыі «Беларуская народная самапомач». Ён становіцца членам «Беларускай незалежнай партыі» (Не падумаіце, чаго добрага, што яна была незалежнай ад гітлераўцаў! Такой жа незалежнай была партыя, як і народнай самапомач).

Пра тое, чым займаўся Кастусь Мярляк у БНС, лепш за ўсё сказана ў кнізе Васіля Раманоўскага «Саўдзельнікі ў злучнасце» на старонцы 161: «Асаблівую стараннасць у рабунках праявіў намеснік камандзіра атрада БКА па забеспячэнню Мярляк. У гэтай справе ён меў багаты вопыт і прайшоў добрую школу вывучкі, працуючы ў Навагрудскім гебітскамісарыяце і рэвізорам акруговай арганізацыі БНС, а пасля — у штабе Рагулі. Выслужваючыся перад сваімі гаспадарамі, гэты бандыт і хапуга адбіраў у людзей усё, да астатняй ніткі, пакідаючы іх на пакутлівую галодную смерць.

Мярляк не грэбаваў нічым. Разбойнік з аднолькавым спакоем здымаў з жывых і мёртвых прысцёкі, завушніцы, бранзалеты, выбіваў сківіцы і вырываў металічныя зубы. Мярляк «працаваў» не пакладаючы рук і лівіную частку нарабаваных каштоўнасцей пакідаў сабе».

(Між іншым, шматпакаёвы асабняк Мярляка ў Нью-Йорку вырас не на пяску).

Аднак цывільнае адзенне хутка надакучыла рэвізору. Кастусь з зайздасцю заглядаецца на ваенны нямецкі мундзір. Так пасля каротка-тэрміновых курсаў каманднага саставу наш юбіляр трапляе да Барыса Рагулі ў БКА. Сёе-тое мы ўжо казалі пра дзейнасць спадара Мярляка ў БКА. Але нельга зводзіць усе справы яго толькі да забеспячэння «жаўнераў» і гітлераўцаў. Кастусь паказаў сябе чалавекам разнастайным, чалавекам цвёрдай рукі. Ён навучыўся не толькі адбіраць хлеб і вопратку ў насельніцтва, але і страляць. Праўда, забіваў Мярляк толькі дзяцей, старых ды жанчын (Яўгенію Жыгалка з вёскі Драчылава, Язэпа Глускага з Загор'я, невядомаму дзяўчыну, якую сустрэў у лесе і хацеў зваліць), «аперацыі» на партызан больш удала выходзілі на паперы, у рапартах гітлераўскаму начальству.

Самай буйной ваеннай кампаніяй для «бэкасага» Мярляка была карная экспедыцыя батальёна ў маі 1944 года супраць партызан у Докшыцкім раёне на Віцебшчыне.

Не будзем псаваць настарою юбіляру і таму прамаўчым яшчэ аб адной асаблівасці яго характару... Адным словам, пакуль Барыс Рагуля гоісаў з батальёнам па вёсках, пускаючы іх дымам па ветру (у ляс да партызан ён не сунуў носу, не дурны!), Кастусь Мярляк адседжаўся ў Докшыцах на прадуктовым складзе. Чым ён займаўся, гаворыць жывы сведка тых «доблесных подзвігаў» Мярляка, яго асабісты шафёр Часлаў Трухан: «Яму (Мярляку.—В. М.) сумна было сядзець без справы ў Докшыцах, і ён шукаў, чым бы заняцца. І вось якую забаву сабе знайшоў. Аднойчы загадаў прывесці з лагера (у Докшыцах знаходзіўся канцэнтрацыйны лагер—В. М.) дзяўчыну. Паспрабаваў нападць яе гарэлкай. Дзяўчына піць адмовілася. Мярляк выліў ёй гарэлку за каўнер, сарваў з дзяўчыны адзенне і згвалціў яе на вачах у салдат з аховы склада».

Гэтай дзяўчыны больш ніхто не бачыў. Невядома, куды падзёліся і іншыя, якіх прыводзілі спадару Мярляку штодня, пакуль ён раскапываў у Докшыцах.

Потым было не «зэр гут», бо давялося пешкі драпаць ад Савецкай Арміі аж да Навагрудка. Але і там доўга не затрымаўся. Пазнейшыя шляхі-дарогі прыводзіць Мярляка разам з Барысам Рагуляй у Германію, у горад Дальвіц, у гітлераўскую шпіёнска-дыверсійную школу. І зноў-такі з прычыны пэўных асаблівасцей натуры ён не лезе ў пятлю. Ён не спанушаецца перспектывай быць закінутым у Беларусь, а паціху пакідае школу.

Як пражыў Кастусь Мярляк цяжкі для яго час, пакуль не выплыў у Аргенціне, відаць, для даследчыкаў біяграфіі «дзеяча-патрыёта» не ўяўляе асабліва цікавага. А астатняе ім ужо вядома: у Злучаных Штатах Амерыкі «беларускі вызвольнік» зноў на сваім каньку.

Вось, бадай, і ўсё, што мы палічылі патрэбным дадаць да таго, што было сказана пра Кастуса Мярляка на памяннёным банкете. Выбачайце, калі ласка, што крыху спазніліся, але лепш позна, чым ніколі. Людзі ж павінны ведаць праўду. Мы і кладзем яе на шалю вагаў, якія атрымаў у прэзент на свае ўгодкі Кастусь Мярляк.

В. МАЦКЕВІЧ.

Банкет праходзіў спраўна. Запрошаныя часта кудалі кілішкі і смачна ўпіваліся зубамі ў стэк. Зрокавае ўспрыманне «імпрэзы» не надта цешыла вока — прыгнітала аднастайнасць адпаліраваных плешаў ды парадзелых кудлаў. Затое гукавы бок — чыстая экзотыка: калі заплюшчыць вочы, здавалася, статак дагістарычных мамантаў з цяжкім сапам прадзіраецца праз джунглі, чвікаючы па непразлазнай гразі. Энергічна і жвава хадзілі сківіцы, масліліся залітыя віскі і држымымі вочкі. Разпораз шумавое афармленне банкета дасягала вышэйшай мяжы — чулася нешта сярэдняе паміж рыкам і клёкатам. Гэта паміж кілішкамі шустра ўскоквалі прамоўцы і дробным макам рассыпаліся перад юбілярам.

А ён, урачыста залізаны, пры бабачцы, з вялікім масонскім пярсцёнкам на левай руцэ, расчулена шморгаў тупым чырвоным носам; машынальна варушыліся тоўстыя мясістыя губы, з іх зліталася ні то заклінанне, ні то пагроза: «Не паш-шкадую!»

Кастусь Мярляк, старшыня «Беларуска-амерыканскага аб'яднання» ў Нью-Йорку, адзначаў пяцідзясяты ўгодкі свайго грэшнага прыходу на гэты свет. Хаўруснікі паднеслі яму прэзент, ды не абы які, а з наміткам — вагі. І пачалі кідаць на іх учынікі і дзеянні імянінікі. Угадваў гэта цырымонія, як гавораць спартыўныя каментатары, гульні ў адны вароты. Шалё добра імкліва ішла ўніз, шалё зла безнадзейна ўзімалася ўверх. На вачах у цёплай кампаніі «нацыянальны вызвольны дзеяч» абрасаў крыламі херувіма і арэалам вялікамучаніка за «беларускую справу».

«Імпрэза» пачалася надта ж прыстойна — з «божай службы». Раніцай наша адбыўся «малебен за здароўе спадара Мярляка й яго сям'і». Перад чаркай ізноў густой смугой расплывалася малітва і надрыўна гучэла «Многая лета». Айцец Коўш з лёгкім сэрцам адпусціў рабу божаму Канстанціну грахі былія і блаславіў на новыя. Спідар Шпэцька, які перад гэтым не спаў тры дні і тры ночы, складаючы спіч, разматваў звільстую жыццёвую каліну, па якой птылі Кастусь Мярляк. Не ўпусціў аніводнай больш-менш важнай падзеі з біяграфіі «нацыянальна свядомага змагагара». Тут было сказана і пра тое, што здзейсніў спідар Мярляк, займаючы пасады старшыні, сакратара і асабліва скарбніка «Камісіі лігі вызвалення народаў СССР», як «гарэў» у крэсле сакратара «нутраных справаў ураду БНР», як нілька яму дасталася змаганне з нябожчыкам Міколам Абрамчыкам за прэзідэнцкі трон і як тузаўся з «прэзідэнтам» за радную касу, які незамыяны цяпер Мярляк у «Беларуска-амерыканскім аб'яднанні» ды ў ролі «заступніка старшыні царкоўнае ўправы прыходу святога Кірылы Тураўскага ў Рынмайд Гіл, Ерк».

Ці мала пра што яшчэ гаварылася! Для таго ж і сабраліся. Адным словам, філіям курылі — не прадыхнуць. Хай бы сабе, каб не адна акалічнасць. Можна спідару Шпэцьку часу не хапіла, магчыма, у многіх выступіўшых памяць адбіла, але мы лічым, што юбіляра незаслужана пакрыўдзілі. Справа ў тым, што адначасова з пяцідзясяцігоддзем з дня нараджэння адзначаліся і «дваццаць пятыя ўгодкі грамадска-палітычнае дзейнасці

беларускага патрыёта» Кастуся Мярляка. Вось тут і напрошваецца пытанне: каму было патрэбна выкрасліць са «змагарнай» біяграфіі спадара Мярляка прынамсі пяць год? Ды якіх год! Калі кінуць іх на вагі... Дзіўна, што экскурсе у несамавітую дзейнасць «беларускага патрыёта» абрываўся на парозе 1945 года, калі напалоханы да смерці Мярляк выплыў на паверхню ў Аргенціне. Што было да гэтага — белая пляма.

Мы дазволім сабе, хаця і са спазненнем, таксама ўзяць слова і дадаць некалькі штрыхоў да партрэта юбіляра. Наша мэта вельмі сціпла: дапамагчы аднадумцам Кастуся Мярляка намалываць яго праўдзівы, каларытны партрэт. Пачнем з таго, на чым спыніўся спідар Шпэцька на банкете, а «Беларускі голас» пасля пахмелля.

... Год 1944-ы. Цяперашні юбіляр, «беларускі патрыёт» Кастусь Мярляк у каваных ботах і чорнай форме афіцэра «Беларускай краёвай абароны», боты шытыя на гітлераўскі капыл, форма скроена па вобразу і падабенству формы эсэсаўцаў. У персанальнай машыне, рэквізаванай у адным з калгасаў, ноціца па акрузе намеснік камандзіра батальёна БКА па забеспячэнню ў горадзе Навагрудку Канстанцін Мярляк. Яго машыну ўжо ведаюць у навакольных вёсках. Пры яе набліжэнні паспешліва зачыняюцца дзверы ў хатах. Але спадручныя Мярляка добра валодаюць прыкладамі. Уварваўшыся ў дом, «бэкасыя» здзіраюць з селяніна апошні кажух і боты, забіраюць усё, што прыдасца на закуску. А на развітанне гэтак лагодна, з дэкорам, прачытаюць мараль:

— Ай-ай-ай, які ты, дзядзька, цёмны чалавек! Дзеля твайго ж добра забіраем харч і вопратку. Трэба жаўнераў БКА шанаваць. Яны наша нацыянальная гордасць... Хайль Гітлер!».

І толькі пыл закурэў — паймаліся да другой вёскі. А хто быў настолькі «не свядомым нацыянальнай справы», што аказваў супраціўленне ці сабатаваў інтэнданцкія акты намесніка камандзіра батальёна БКА, таго хутка «ўсведамлялі» за кратамі, або ставілі проста да сцяны. Самы дзейсны метада: чалавек здымаў з сябе апошнюю кашулю, каб толькі хоць чым-небудзь дапамагчы «жаўнерам БКА» і... ратаваць сваё жыццё.

Камандзір батальёна Барыс Рагуля не знаходзіў слоў, каб ацаніць здольнасці свайго «заступніка», а пазней дык проста зайздросціў яму і нават, будзем шчырымі, пабойваўся. Кастусь Мярляк меў моцную руку ў гестапа, бо многае з таго, што рабавалася ў сялян для БКА, перападала, з ласкі Мярляка, немцам.

Звычайна на юбілейных банкетах, калі гавораць пра талент імянінікі, прыгадваюць, што ён пачаў праяўляць здольнасці яшчэ ў дзяцінстве. З пэўнасцю не можам сказаць пра схільнасць да чаго-небудзь у Косці Мярляка ў тыя часы, калі ён пехатою пад стол дыбаў або калі рваў парткі на чужых платах, лезучы за яблыкамі. Аднак здольнасці да фінансавых махінацый праявіліся ў ім яшчэ ў гады зялёнага юнацтва.

Кажуць, што першым крокам Косці да кар'еры на гаспадарчай ніве была спроба залезці ў бацькаву кішэнь. Чым яна скончылася, чалавечтву невядома: якіх-не-

ПІШУТ ЗЕМЛЯКІ

От всей души благодарю вас за поздравительную телеграмму в связи со свадьбой моей дочери Сони. Мы получили много телеграмм — от депутатов парламента, от друзей из Лондона и Виннипега, но поздравление с Родины от Белорусского товарищества и газеты «Голос Радзімы» произвело на гостей самое большое впечатление и было встречено аплодисментами.

13 июня к нам в Виндзор прибыли дорогие гости — Краснознаменный имени Александра ансамбль песни и пляски Советской Армии. Их встречали члены Федерации русских канадцев и прогрессивной украинской организации. В тот же вечер в самом боль-

шом помещении города, вмещающем пять с половиной тысяч зрителей, состоялся концерт. Зал был заполнен до отказа.

Трудно описать то удовольствие, которое получили любители песен, танцев и музыки. После каждого номера долго не смолкали аплодисменты. Это был самый лучший концерт, который мы видели когда-нибудь. Время от времени раздавались возгласы: «Браво! Прекрасно! Замечательно! Спасибо советским артистам!»

Всего было исполнено 28 номеров. Об одном из них — канадском национальном гимне «О, Кэнада» — местные газеты писали, что лучшим канадским

ансамблем нужно еще много учиться, чтобы спеть его так, как пели русские.

После концерта певцам, музыкантам и танцорам были преподнесены цветы. Среди них три букета роз от ФРК.

На следующий день в Русском народном доме был дан обед в честь советских артистов. Борис Александров преподнес нам подарок — пластинки с записями песен, исполняемых ансамблем.

Михаил МАКАРЕВИЧ.

Канада.

КОЛАС І УКРАЇНА

У час першай імперыялістычнай вайны ехаў на фронт малады прапаршчык Канстанцін Міцкевіч. Шлях на Украіне быў доўгім. На станцыях прастойвалі суткамі. У прапаршчыка было даволі часу не толькі прабегце па вуліцах і ецежках горада, але і прыгледзецца да мясцовага жыцця. Ён любавалася «спелнай беллю хат», безліччу вішнёвых садоў і сланечнікаў.

Ужо тады паланіла яго характаро п'явучай украінскай мовы. Раней ён чытаў у арыгінале творы Тараса Шаўчэнка, Івана Франка, Міхайлы Кацюбінскага, Лесі Українкі, і вось нарэшце пачуў, як гучыць жывое украінскае слова.

З вайны вяртаўся Канстанцін Міцкевіч — будучы наш народны паэт Якуб Колас — таксама праз Украіну. Пазней ён напіша, што «ў беларусаў і украінцаў ёсць шмат агульнага як у гістарычным лёсе, так у звычаях, абрадах і песнях... Мы іншы раз можам спрачацца з украінцамі пра некаторыя нашы песні, адкуль яны — з Украіны ці з Беларусі».

Якуб Колас вельмі любіў украінскія песні. Іх мелодыі не раз выводзіў ён смывком на сваёй скрыпцы.

Пазней Я. Колас часта бываў на Украіне. Ездзіў туды на літаратурных справах і як член розных урадавых дэлегацый. Пазнаёміўся там з украінскімі пісьменнікамі і з некаторымі пасябраваў.

Асабліва моцны ўплыў на творчасць Якуба Коласа і Янкі Купалы зрабіў вялікі украінскі паэт Тарас Шаўчэнка. Яго творы беларускія народныя паэты глыбока вывучалі, перакладаў. Сумесна рэдагавалі асобныя выданні «Кабзара» на беларускай мове, Янка Купала прысвяціў шэраг вершаў Украіне і паэму «Тарасова доля» — Шаўчэнку. Якуб Колас напісаў выдатны артыкул «Шаўчэнка і беларуская паэзія», які друкаваўся па-беларуску і па-украінску і атрымаў шырокае грамадскае прызнанне.

У 1926 годзе ў Харкаве Якуб Колас і Янка Купала ўпершыню сустрэліся з Паўлам Тычынам, які пазней стаў іх блізім і сябрам. У 1935 годзе Колас і Тычына

былі савецкімі прадстаўнікамі на Сусветным антыфашысцкім форуме дзячоў культуры.

У час Вялікай Айчыннай вайны Колас і Тычына жылі неўдольна аднаго часу ў Маскве і часта сустракаліся. Тады страцілі свае архівы многія пісьменнікі, у тым ліку і Тычына. Нейкім чынам захаваліся ў яго сям'і тры даваенныя лісты — два ад Коласа і адзін ад Купалы. Удава Тычыны Лідзія Пятроўна падарыла музею Якуба Коласа фотакопіі гэтых лістоў. У лісце ад 9 кастрычніка 1935 года Якуб Колас паведамляе аб тым, што пасылае нумар газеты «Звязда», у якім змешчаны яго, Коласаў, артыкул «На Парыжскім бруку». «У пачатку артыкула, — піша Колас далей, — даю эскізы партрэтаў нашай дэлегацыі. Ёсць і ваш».

А ў лісце ад 13 кастрычніка 1936 года Канстанцін Міхайлавіч выказвае шырую падзяку Паўлу Тычыну за выступленне па радыё ў дзень трыццацігоддзя яго літаратурнай дзейнасці. «Я сядзеў за сталом, — піша Колас, — разам са сваёй сям'ёй каля прыёмніка і слухаў. Калі вы ў канцы свайго выскопазатычнага слова спыталі, ці чую я вас, я не мог стрымацца, каб не сказаць: «Чую, дарагі Паўло Рыгоравіч!»

Перадайце маю гарачую падзяку ўсім удзельнікам таго радыёвечара».

Ліст Янкі Купалы напісан яшчэ раней. На ім дата — 8 мая 1930 года. Іван Дамінікавіч пытае Паўла Рыгоравіча пра свой зборнік перакладаў на украінскую мову, дзякуе Тычыну за яго кніжку і абяцае па выхадзе свайго новага тома неадкладна выслаць яго Тычыну. У канцы ліста Купала паведамляе: «Белдзяржвыдавцтва» вырашыла выдаць на беларускай мове творы Шаўчэнка».

Купалу была даручана частка перакладаў і агульная рэдакцыя.

Лідзія Пятроўна расказала, што Паўло Тычына вельмі балюча перажываў смерць Якуба Коласа ў жніўні 1956 года. У 1959 годзе Тычына напісаў артыкул пра Коласа, дагэтуль яшчэ не апублікаваны. Лідзія Пятроўна паказа-

ла рукапіс гэтага артыкула і дазволіла зрабіць выпіскі. Паўло Рыгоравіч піша:

«Якуба Коласа, як і Янку Купалу, я шчырым сэрцам палюбіў яшчэ на самым пачатку майго знаёмства з імі. Абодва яны адразу ж блізікі і роднымі сталі мне. І менавіта чым? Якой рысай свайго душэўнага складу?»

Тое, што скажу я пра аднаго, характэрным будзе і для другога.

У жыцці сваім Якуб Колас быў просты і звычайны. Ён не любіў наўмыснасці — ні ў падкрэслванні слоў, ні ў залішняй жэстыкуляцыі. І ў той жа час быў смелы і адважны.

«Я бязмежна рады, — піша далей Тычына, — што давалася мне яшчэ пры жыцці Канстанціна Міхайлавіча рэдагаваць зборнік яго твораў у перакладзе на украінскую мову... Радасна сустракаліся мы з імі на сесіях Вярхоўнага Савета СССР у Маскве, на мітынгх у абарону міру, а таксама пры сустрэчах у Мінску і Кіеве».

Заканчвае артыкул славыты украінскі паэт так: «Моцны духам быў Якуб Колас, моцны, мудры і прыгожы. Няхай жа наследуюць цяпер усю моц, усю мудрасць і красу яго творчай душы маладыя пісьменнікі ўсіх рэспублік і абласцей нашай неабсяжнай Радзімы. Няхай жыцьцём і развіваюцца нашы сілы маладыя...»

Тэме дружбы літаратурна прысвяціў Якуб Колас артыкул, надрукаваны ва украінскай «Літаратурнай газеце» за 18 чэрвеня 1953 года. Выказаны ў ім думкі не страцілі сваёй актуальнасці і цяпер. Народны паэт піша:

«Мы будзем рады сустрэцца украінскіх пісьменнікаў у нашай адноўленай сталіцы не ад выпадку да выпадку для ўдзелу ў розных пасяджэннях і нарадах, а як мага часцей для таго, каб выступіць разам перад народам, зрабіць перад ім нашу агульную творчую справаздачу. Паездкі і выезды дазваляць пашырыць кола нашай тэматыкі, адкрыюць перад нашымі вачыма ўсе чужоўныя справы, якія ажыццяўляюцца савецкімі народамі».

А. СЛЕСАРЭНКА.

Керамічныя фігуркі Мікалая ПУШКАРА з вялікім поспехам дэманстраваліся на абласных, рэспубліканскіх і саюзных выстаўках. А нядаўна творчасцю народнага ўмельца зацікавілася Усеагульная эксартна-імпартная кантора «Новаэкспарт». Мікалай Пушкар жыве ў Мазыры. Ён аддае творчасці ўвесь свой час. У мінулым годзе Мікалай Мікітавіч быў прыняты ў члены Саюза мастакоў СССР.

НА ЗДЫМКАХ: Мікалай ПУШКАР і яго творы: «Лявоніха» і «Ветэран».

Фота Ч. МЕЗІНА.

ПОСПЕХ МАЛАДЫХ

СПЕВАКОЎ

Закончыўся трэці тур вакалістаў на IV Міжнародным конкурсе імя П. Чайкоўскага. У конкурсе ўдзельнічалі 73 савецкія і замежныя спевакі. Толькі 32 з іх удасціліся права працягваць спаборніцтва ў другім туры, а 20 самых лепшых выканаўцаў — у трэцім, фінальным.

І вось журы назвала імямі 12 пераможцаў. Сярод іх — нашы землякі Аляксандр Рудкоўскі і Валерый Кучынскі.

Першаму прысуджана чацвёртая, а другому — шостая прэміі і ганаровыя знакі лаўрэатаў. Гэта вялікая перамога маладых спевакоў.

Аляксандр Рудкоўскі нарадзіўся ў 1943 годзе ў вёсцы Даўгалессе Гомельскага раёна. Скончыў Гомельскую музычную школу. Цяпер ён студэнт чацвёртага курса Маскоўскай кансерваторыі імя Чайкоўскага, дзе займаецца ў прафесара Гуса Тыца. У міжнародным конкурсе прымаў удзел упершыню.

Валерый Кучынскаму 23 гады. Сёлетня ён скончыў Беларускаю дзяржаўную кансерваторыю ў класе дацэнта Арсенія Карынскага. У 1968 годзе на IV Усеагульным конкурсе вакалістаў імя М. Глінкі ў Кіеве атрымаў званне лаўрэата. Затым у тым жа годзе — прыз на II Міжнародным фестывалі маладзёжнай песні ў Сочы. У 1969 годзе ўдзельнічаў у Міжнародным фестывалі фальклора мастацтва ў Францыі і ў тым жа годзе ў Фінляндыі. У сучасны момант Валерый Кучынскі — саліст Беларускага дзяржаўнага Вялікага тэатра оперы і балета.

— Конкурс імя П. Чайкоўскага, — сказала член журы, народная артыстка СССР М. Максакава, — адзін з самых аўтарытэтных сусветных конкурсаў. Рудкоўскі і Кучынскі ўвайшлі ў лік лаўрэатаў. Гэта вялікі і заслужаны поспех маладых спевакоў. Нягледзячы на тое, што праграма была цяжкая, яны ва ўсіх трох турах выступілі ўдала. У іх прыемныя, добрыя галасы, высокая культура выканання. Членам журы спадабаліся мяккі голас, выразнае выкананне, дакладнае пачуццё музыкі барытона Кучынскага і прыемны тэмбр лірычнага тэнора Рудкоўскага. Яны, бязспрэчна, таленавітыя спевакі. У іх выдатныя перспектывы.

Р. ДОДЗІН.

НА ОПЕРНАЙ СЦЭНЕ

Народны артыст БССР Ігар Сарокін пачынаў свой працоўны шлях на заводзе ў суровыя ваенныя гады. 13-гадовы хлопчык асвоіў спецыяльнасць фрезероўшчыка. Прыходзіў дамоў, і стома валіла з ног. Але варта было ў рэпрадуктары загучаць музыку, як ён змяняўся.

Запомніўся Ігару Сарокіну першы сапраўдны канцэрт, на які ён трапіў з таварышамі. Ён быў узрушаны прыгажосцю рамана Гліэра «О, калі б смутак мой...» Употаі ад сяброў доўга развучаў любімы раманс, а потым здзівіў усіх, нечакана выканаўшы яго на адным з вечароў адпачынку заводскай моладзі.

Талант юнака заўважылі, яго запрасілі ў самадзейны хор. Неўзабаве Ігар стаў салістам, а кіраўнік хору настольна раіў яму сур'ёзна заняцца спевамі.

Ішоў час, і вось аднойчы Ігар Сарокін прачытаў аб'яву аб тым, што хор Вялікага тэатра ў Маскве аб'яўляе конкурс спевакоў. Многа перадумаў рабочы хлопец, перш чым з'явіцца перад конкурснай камісіяй. Але сумненні аказаліся дарэчнымі: Ігара Сарокіна залічылі ў хор слаўтага тэатра. Гэта было

ў 1952 годзе. Заняткі пад кіраўніцтвам вядомых дырыжораў і рэжысёраў былі добрай школай для пачынаючага спевака.

1956 год асабліва памятны Сарокіну. У Чэлябінску ішла падрыхтоўка да адкрыцця опернага тэатра. Яго галоўны дырыжор Іосіф Зак прыехаў у Маскву, каб запрасіць на Урал некалькіх спевакоў. І хутка Сарокін выступіў на сцэне Чэлябінскага тэатра оперы і балета ў оперы Барадзіна «Князь Ігар».

Трэба сказаць, што оперныя спевакі даволі часта забываюць аб існаванні прастай задушэўнай песні і не ўключаюць яе ў свой рэпертуар. Дарэчы, не кожны оперны спявак можа данесці да слухача песню, як не кожны эстрадны спявак можа выканаць оперную арыю.

Ігар Сарокін з аднолькавым поспехам спяваў эстрадныя песні і найскладанейшыя оперныя арыі. Можна іменна гэта прывяло яго ў джаз-аркестр пад кіраўніцтвам Алега Лундстрэма. Будучы салістам аркестра, Ігар Сарокін пабываў у многіх гарадах Савецкага Саюза. З таго часу ён не забывае аб лёгкай музыцы і ахвотна

спявае ў эстрадных канцэртах і па радыё.

У 1959 годзе Сарокін прыняў удзел у міжнародным конкурсе вакалістаў 7-га сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў у Вене. Ён становіцца лаўрэатам конкурсу. З таго часу пачынаюцца гастролі за рубяжом. Пасля паспяхоўных выступленняў у Швецыі і Румыніі Ігар Сарокін даў сольныя канцэрты ў многіх гарадах Савецкага Саюза: Адэсе, Кіеве, Ленінградзе, Маскве.

Неўзабаве спявак вяртаецца на оперную сцэну і становіцца

салістам Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета.

За восем год плённай працы ў Беларусі ён падрыхтаваў і выканаў шмат новых партый: Дэмана ў аднайменнай оперы Рубінштэйна, Роберта ў «Аланце» Чайкоўскага, Вялянціна ў оперы Гуно «Фауст», Яга ў оперы Вердзі «Атэла». Ігар Сарокін выконвае ўсе галоўныя ролі ў беларускіх операх — Сцяпана ў «Ясным святанні» А. Туранкова, Апанаса ў «Алесі» Я. Цікоцкага і іншыя. Вялікае месца ў яго рэпертуары займаюць народныя песні, раманы і баллады беларускіх кампазітараў.

Зусім нядаўна Сарокін вярнуўся з Берліна, дзе на сцэне Дзяржаўнай оперы выконваў партыю Рыгалета. «Ігар Сарокін — адзін з лепшых Рыгалета, якіх мне даводзілася чуць», — сказаў пасля гастрояў дырыжор тэатра Хайнц Рэгнер. Цяпер Ігару Сарокіну 39 год. Ён у росквіце творчых сіл. Артыст многа і ўпарта працуе, нястомна ўдасканальвае сваё майстэрства.

К. АРЛОВА.

НА ЗДЫМКУ: І. САРОКІН у ролі Апанаса ў оперы Я. Цікоцкага «Алеся».

ШЭСЦЬ ЛЁДАВЫХ РЭЙСАУ

...У асаджаным Ленінградзе — голад. Дзённай парцыя хлеба на чалавека амаль што ўмяшчасца ў запалкавым каробку. Усе спробы даставіць хлеб у горад заканчваюцца няўдачай. Камандаванне фронту ставіць перад 234-м стралковым палком задачу: пракласці праз Ладажскае возера «дарогу жыцця», любой цаной даць хлеб ленінградцам.

Капітан Уладзімір Хілько бярэ на сябе выкананне гэтай, здавалася б, немагчымай задачы. На досвітку сакавіцкай раніцы трыццаць смельчак, узвалішы на плечы

рукзакі з двума пудамі хлеба ў кожным, адправіліся на чале з капітанам у лёдавы паход. Сакавіцкі лёд не вытрымлівае вагі людзей. Але яны працягваюць прасоўвацца наперад дзе ўплаў, дзе ўброд.

Фашысты заўважылі разведчыкаў і адкрылі агонь. Ураган мін уздыбіў ладажскі лёд. Разведчыкі працягвалі несці хлеб, пераадолюючы метр за метрам шлях — лёдавы знізу і агнявы зверху. Яны, першапраходцы «дарогі жыцця», павінны дайсці.

— Наперад, таварышы! — чуцен голас капітана. — Нас надтрымлівае агнём Ленінград!

Так, за гэтыя трыццаць дарагіх для Ленінграда жыццяў уступіліся савецкія артылерысты на тым беразе. Правацаца стала лягчай. І вось прастрэльваемая ворагам трохсотметровая паласа пераадолена. Трыццаць герояў з рэчавымі мяшкамі, набітымі буханкамі хлеба, выйшлі на ленінградскі бе-

раг. На брывах, вейках, вусах — ледзяшы. З варсістых шэрых шынялёў на асфальт сцякае вада.

Генерал рэжа ледзь адгартышы буханкі. Іх каля пяцісот. У дусце — 150 грамаў. Гэта — дзённы паёк для хворых і параненых.

Капітану Хілько тут жа на яшчэ мокрую гімнасцёрку быў прышпілены ордэн Айчынай вайны I ступені. Здаўшы хлеб, разведчыкі рушылі назад. Страшны быў гэты шлях. Фашысты рабілі ўсё, каб знішчыць смельчак, якія пранеслі хлеб праз агнявы шквал. Калі свінец сёк па касках, воіны апускаліся ў ваду, дыхаючы праз трубку. І ўсё ж трэць іх навечна засталася ў лёдавай ладажскай вадзе. Гэта ў іх гонар узведзены на беразе помнік — група салдат, якія ідуць з грузам праз бездань. Груз гэты — хлеб...

Шэсць лёдавых рэйсаў зрабіў на чале сваіх воінаў капітан Хілько. Шосты быў для яго апошнім — асколкам снарада перабіла правую

нагу. Яе давялося ампутаваць.

Цяпер Уладзімір Хілько жыве пад Навагрудкам. Працаваў бухгалтарам у калгасе «Вялікі Кастрычнік», зараз на пенсіі. Успамінаючы аб перажытым, Уладзімір Усцінавіч расказвае:

— Гэта ў наш гонар была складзена песня, якая стала ў тыя гады вядомай усёй краіне:

Вспомним о тех, кто командовал ротами,
Кто замерзал на снегу,
Кто в Ленинград Пробивался болотами,
Горло сжимая врагу.

Гэту гэсню на юбілейным вечары, прысвечаным гораду-герою, выконваў выдатны спявак Расій Іван Казлоўскі. Было аб'яўлена, што ён выконвае яе ў гонар пяцёрых першапраходцаў «дарогі жыцця» (столькі іх вярнулася з вайны), якія прысутнічалі на вечары. Сярод іх быў і ён, капітан Хілько — з таго дня ганароны грамадзянін горада Леніна.

В. ЯРКІН.

ЁН ПАЛЮБІЎ БЕЛАРУСЬ

Калі пачалася вайна, на фронт пайшлі тры браты Карташовы. Аляксандр загінуў на Гомельшчыне, а Фёдар і Васіль завяршылі свой бацькавы шлях у Германіі. Асабліва вызначыўся Васіль. За мужнасць і храбрасць яго ўзнагародзілі ордэнам Чырвонай Зоркі і шасцю медалямі. Пасля вайны ён вярнуўся на радзіму — у Чэлябінскую вобласць.

Дома Васіль Карташоў пабыў нядоўга. Спачатку паехаў на будаўніцтва Калтанскай электрастанцыі ў Кемераўскай вобласці, дзе працаваў слесарам-мантажнікам, пасля будаваў Чэлябінскую ЦЭЦ, Юрузанскую ДРЭС. А затым прыйшло пісьмо з Беларусі. Стары друг Міхаіл Цыбулька клікаў Васіля на будаўніцтва Бярозаўскай ДРЭС.

— Я падумаў, — гаворыць Васіль Георгіевіч. — І рашыў ехаць. Многім прычыгвала мяне Беларусь. Па ёй я прайшоў у гады вайны, на беларускай зямлі пахаваны мой брат...

У студзені 1962 года Карташоў прыехаў у Белаазёрск. Да гэтага часу на Бярозаўскай ДРЭС быў уведзены ў эксплуатацыю толькі першы блок. Наперадзе — непачаты край работы. У дружным калектыве будаўнікоў і энергетыкаў Васіль Георгіевіч хутка знайшоў сваё месца. Працаваў майстрам электрацэха. Станцыя расла. У строй дзеючых уступалі новыя блокі. І ў кожным з іх Карташоў укладваў часцінку сваёй працы. Ён удзельнічаў непасрэдна ў прыёмцы, наладцы і эксплуатацыі абсталявання.

Прафесія часта ў многім вызначае знешнасць, характар чалавека. Думаецца, гэта датычыцца і Васіля Георгіевіча. Гэта вытрыманы, спакойны чалавек. Ды яно і зразумела — такія якасці патрэбны таму, хто мае справу з электраэнергіяй.

Моцна палюбіў Беларусь уральскі рабочы Васіль Карташоў. Тут ён рашыў застацца назаўсёды. Тут за сваю доблесную працу быў узнагароджаны ордэнам Леніна.

Е. СЯЛЕНЯ.

СЯМ'Я ЧЫГУНАЧ- НІКА

Уладзімір Залажук большую частку свайго жыцця працаваў на чыгунцы. У час грамадзянскай вайны вадзіў саставы з боепрыпасамі і чырвонаармейцамі праз Палацк. У гады Вялікай Айчыннай вайны Залажук-старэйшы са сваімі ведамі машыніста быў вельмі патрэбным чалавекам у атрадзе «Савецкая Беларусь», які базіраваўся ў Ваўчанорскіх лясах. Ён удзельнічаў у многіх дыверсійных на чыгунцы.

— У нашай сям'і ўсе «чыгуначнікі», — гаворыць Уладзімір Фёдаравіч і, чытаючы на мамі твары здзіўленне, тлумачыць: — Мікалай, Віктар, Сяргей, — усе як адзін, калі былі ў партызанах, падрывалі варожыя паязды.

Віктар Залажук пусціў пад адхон яць эшалонаў. Пры непасрэдным удзеле Мікалая Залажука было знішчана 15 эшалонаў.

Астатнія члены сям'і трымалі сувязь з партызанамі, дастаўлялі ў лес медыкаменты і боепрыпасы, здабывалі неабходныя разведвальныя даныя. Нават чатырнаццацігадовая Анка не сядзела без справы. Антаніна ў час вайны працавала касірам у гадзённікавай майстэрні. А ў яе баявой характарыстыцы запісана: «Па разведданных Антаніны Залажук пушчана

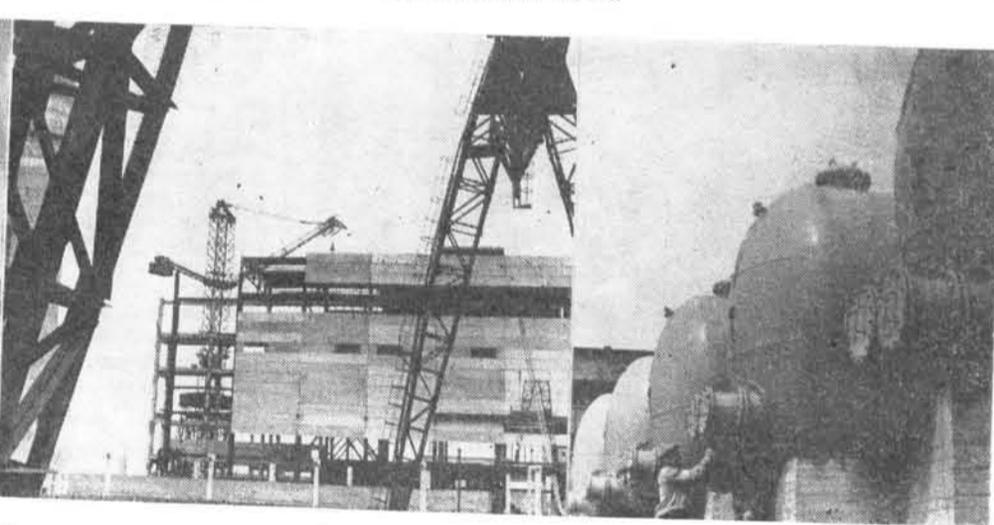
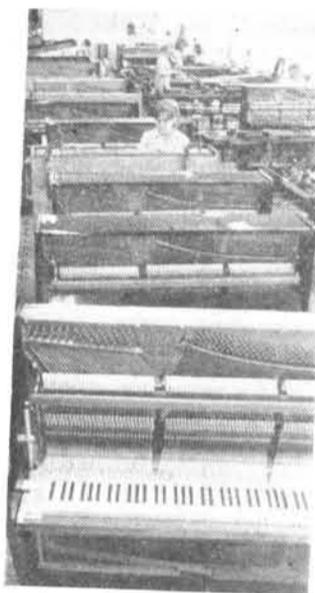
пад адхон 13 эшалонаў і разбіты 2 гарнізоны праціўніка».

...Іх было сям'ера: бацька, маці, іх дзеці. Мікалай не вярнуўся з вайны, Уладзімір Фёдаравіч і Лукер'я Паўлаўна даўно на пенсіі. Віктар працуе на кампрэсары, Сяргей — шафёр, Антаніна — бухгалтар. Усе яны жывуць у Слоніме.

М. РЫЛКО.

Музычныя інструменты з маркі Барысаўскай фабрыкі пізнана ахвотна купляюць у нас у рэспубліцы і за яе межамі. Наш здымак зроблен у аддзельным цэху гэтага вялікага прадпрыемства.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

Хутка ў строй гігантаў беларускай хімічнай прамысловасці ўвойдзе новае прадпрыемства — Бабруйскі шинны камбінат. Цяпер на камбінате ідзе мантаж цэха буйнагабарытных шин, у блоку механічных цэхаў манціруюцца абсталяванні. У глыбокім катлавіне вядзецца ўстаноўка рэзервуараў склада хімічных рэактываў.

НА ЗДЫМКАХ:

Справа — мантаж рэзервуараў. У цэнтры — узводзіца электрастанцыя. Здымак злева зроблены ў тэхнікуме гумавай прамысловасці. Выкладчык Альбіна ВІШНІЦКАЯ са студэнткай Зінаідай ВЕГАНЕВАЙ.

торы перенес советский человек. Больно сознавать, что американцы в Камбодже и Вьетнаме повторяют зверства гитлеровцев. Как много надо сделать людям доброй воли, чтобы человечество тратило свой ум и силы на улучшение жизни людей, а не на их уничтожение».

Пышно отметил свое 50-летие глава «Белорусско-американского объединения» Константин Мерляк. Сколько громких слов было произнесено в его честь, сколько поднято прочувствованных тостов! Было сказано и про то, что осуществил Мерляк на постах председателя, секретаря и казначая «Комиссии лиги освобождения народов СССР», и про то, как он «горел» в крес-

ле секретаря «внутренних дел правительства БНР», как нелегко далась ему борьба с покойным Абрамчиком и т. д. Удивительно только, почему из биографии этого «национально-сознательного борца» было выброшено целых пять лет, почему никто ни словом не обмолвился, что делал Мерляк в Белоруссии в годы гитлеровской оккупации! А ведь ему есть что вспомнить о том времени, когда он в форме БКА, сделанной по образцу эсэсовской, гонял на персональной машине по деревням, грабя и расстреливая окрестных крестьян, как выбивал челюсти и собирал золотые зубы, как снимал с живых и мертвых кольца, серьги, браслеты... Наше дополнение к биографии юбиляра изложено в фельето-

не «ПРАВЛА У ПАМЯЦІ» [5 стр.].

Свой трудовой путь певец Игорь Сорокин начинал в суровые военные годы. Тринадцатилетним мальчиком пошел он фрезеровщиком на военный завод. Именно здесь, на заводе, руководители художественной самодеятельности заметили его талант и посоветовали серьезно заняться музыкой. Пройдя хорошую школу в составе хора Большого театра СССР, Сорокин становится солистом Челябинского оперного театра, а затем уходит в эстраду, много гастролирует за рубежом, получает звание лауреата международного конкурса вокалистов в Вене. Но оперная сцена властно влечет его к себе. Сейчас народный артист БССР И. Сорокин —

солист Белорусского оперного театра. Его сценическая деятельность получила высокую оценку как у зрителя, так и у советских и зарубежных искусствоведов («НА ОПЕРНОЙ СЦЕНЕ», 6 стр.).

«КОЛАС І УКРАЇНА» [6 стр.] — так называется статья, рассказывающая о плодотворной деятельности белорусского народного поэта на ниве взаимообогащения двух братских литератур. Якуб Колас формировался как поэт под влиянием Тараса Шевченко, с детства любил украинские мелодии и часто наигрывал их на скрипке. В годы Советской власти он познакомился со многими украинскими писателями и поддерживал с ними творческие и дружеские связи. Вскоре после его смерти известный

украинский писатель П. Тычина писал: «Сильный духом был Якуб Колас, сильный, мудрый и прекрасный. Пусть же теперь наследуют всю силу, всю мудрость и красоту его творческой души молодые писатели всех республик».

«БЕЛАРУСКИ БАЛЕТ У НОВАСІБІРСКУ» [8 стр.]. Мы уже рассказывали нашим читателям о новом балете композитора Е. Глебова «Избранница», поставленном недавно в Минске. Его либретто, написанное поэтом А. Вертинским и режиссером О. Дадикшилиани, основано на сюжетах купаловских поэм. Недавно премьера этого балета состоялась за тысячу километров от Белоруссии — в Новосибирском театре оперы и балета. Спектакль прошел с большим успехом.

НАШЫ ГОСЦІ ПЯЦЬ ДЗЁН У МІНСКУ

П. ФРАЛОУ,
адказны сакратар Беларускага
таварыства па культурных
сувязях з суайчыннікамі
за рубяжом.

Пяць дзён гасцямі Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом былі старшыня Галоўнага праўлення Федэрацыі рускіх канадцаў Іван Грыбань з Таронта, сакратар праўлення аддзела ФРК Сцяпан Чаркас з Вініпега і сакратар праўлення аддзела ФРК Міхаіл Палівода з Ванкувера. За гэты час яны азнаёміліся з выдатнымі месцамі сталіцы Беларусі, наведалі Дом-музей і з'езду РСДРП, дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, сустрэліся і гутарылі з жыхарамі Мінска.

Цёпла прымалі землякоў з далёкай Канады рабочыя, інжынеры і служачыя Мінскага матэрнага завода. Рабочыя расказалі гісторыю свайго завода — аднаго з буйнейшых прадпрыемстваў рэспублікі, пазнаёмілі гасцей з вытворчымі працэсамі. Матэрабудаўнікі з гордасцю гаварылі аб тым, што прадукцыя іх завода карыстаецца вялікім попытам не толькі ў Савецкім Саюзе, але і за рубяжом.

Усё, што нам давалося ўбачыць у вашым горадзе, гаварыць на сустрэчы з рабочымі матэрнага завода Сцяпан Чаркас, — уразіла нас. Нечуванна, каб за такі кароткі час — усяго за чвэрць стагоддзя — адрадіўся з руін горад і стаў буйнейшым прамысловым цэнтрам, а Беларусь выйшла ў лік перадавых краін свету. Ганаруся вамі, дарагія сябры!

Спадабаўся гасцям спектакль М. Старынскага «Сарочынскі кірмаш» у пастапоўцы Палтаў-

скага музычна-драматычнага тэатра, які знаходзіцца на гастролях у Мінску.

— Нічога падобнага ў Канадзе мы не бачылі, — гаварыў пасля спектакля Міхаіл Палівода. — У нашых тэатрах паказваюць часцей за ўсё нешта зусім недарэчнае — лямант, крыўляне пад дзікую музыку. Не адпачынак, а пакуты. Залы заўсёды паўпустыя, а тут не было ніводнага свабоднага месца. Я атрымаў велізарнае задавальненне.

Са слязьмі на вачах стаялі госці ля магіл і помнікаў савецкім патрыётам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Хатынскі мемарыял. Каля 12 гадзін дня машына пад'ехала да помніка. Ступаем на шматпакутную зямлю, дзе 27 год назад жылі і працавалі савецкія людзі. Насустрэч нам быццам крохачы велізарны каменны чалавек з цэлаю мёртвага дзіцяці на руках. Адкінутыя назад валасы нагадваюць дым, а накіраваны ўдалечыню позірк поўны гора і смутку. На гэтай паляне, дзе раней стаяла 26 дамоў, узвышаюцца абеліскі, якія нагадваюць камяні. На іх падвешаны званы, а ўнізе — таблічкі з імёнамі тых, хто тут нарадзіўся і жыў, каго фашысцкія карнікі жывымі кінулі ў агонь. Разам з гасцямі мы стаялі і слухалі сумны хатынскі набат. Кожны з нас думаў аб тых пакутах, якія вынес беларускі народ.

Малы Трасцянец. Вёска ў

6 кіламетрах ад Мінска. Тут гарыць вечны агонь у памяць аб закатаваных фашыстамі мірных людзях. Іх было больш за 200 тысяч.

Пабывалі госці таксама і ля братняй магілы каля вёскі Масюкоўшчына пад Мінскам, дзе пахавана 80 тысяч савецкіх патрыётаў.

— Даводзілася многа чуць і чытаць аб зверствах фашыстаў у акупіраваных імі краінах Еўропы, — сказаў Іван Грыбань, — і ўсё ж я не ўяўляў сабе страт, якія панёс савецкі чалавек. Балюча ўсведамляць, што амерыканцы ў В'етнаме і Камбоджы паўтараюць зверствы гітлераўцаў. З'явіліся лагеры смерці на Афрыканскім кантыненте. Як многа трэба зрабіць людзям добрае волю, каб спыніліся войны, каб чалавечтва растрывала свой розум і сілы на паляпшэнне жыцця людзей, а не на іх знішчэнне.

Нашы госці выязджалі таксама да сваякоў у Брэсцкую вобласць і на Украіну. Мы стараліся, каб яны як мага больш даведаліся пра жыццё на роднай зямлі. Развітваючыся, сябры з Канады сказалі, што вярнуць з сабой самыя цёплыя ўспаміны аб гасціннасці савецкіх людзей.

НА ЗДЫМКУ: госці з Канады на прыёме ў Беларускам таварыстве па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом.

НА ОТДЫХ В КРЫЖОВКУ

Голубой автобус «Турист» мчался в Крыжовку. Вот за окном сверкнула гладь Минского моря, замелькали стройные сосны, машина взяла небольшой подъем и свернула вправо. На стрелке указателя надпись: «Пионерлагерь «40 лет пионерии». Дозорные, которые первыми замечают автобус, с криками «Едут! Едут!» бросаются к лагерю. У ворот выстроилась вся дружина имени Аркадия Гайдара. Ребята в белоснежных рубашках и блузках, алых пионерских галстуках. Готовясь встретить гостей, они собрали огромные букеты полевых цветов.

И вот уже первые дружеские рукопожатия, первые знакомства. Дети наших соотечественников из Франции, Голландии и Финляндии — их двадцать три — будут месяц отдыхать в Белоруссии, знакомиться с нашей жизнью, городом Минском. У них появится много искренних друзей среди белорусских ребят, с которыми они потом будут переписываться.

Есть среди приехавших и два финна — Эса Фрэнтиля и Лассе Ниэминен. Оба мальчика учатся в Хельсинки в русской школе. Поездка в Советский Союз — награда за прилагаемую учебу, хорошее знание русского языка.

Раньше среди ребят, приезжавших на отдых, всего несколько человек могли свободно, без помощи переводчика общаться с советскими пионерами. В этом году как никогда много мальчиков и девочек, которые умеют говорить по-русски. Это Лена Маркова, Ира Камо, Миша Ливандовский, Надя Рябцева, Лиза Босенко и другие.

...Прошло всего три года с тех пор, как в Крыжовке отдыхали Алиса Дюпон, Роберт ван Дорст и Сережа Тамаё. Ребят трудно узнать, они очень вытянулись, повзрослели. Алиса и Сережа уже кончили учиться и после отдыха, вернувшись домой, пойдут работать.

Конечно же, с теми, кто уже когда-то побывал у нас, хочется поговорить в первую очередь, расспросить, что там, дома, вспоминалось им больше всего, что особенно понравилось на родине мамы, с охотой ли ехали в Крыжовку второй раз. И очень приятно, когда отвечают дети на русском языке.

Три года тому назад Сережа Тамаё на все, что у него спрашивали, застенчиво улыбаясь, растерянно пожимал плечами и говорил: «Не понимаю!» Сейчас он чувствует себя здесь, как дома. В первый же день начальник лагеря Федор Тихонович Клецев сказал ему: «Ты, Сережа, расскажи товарищам, какие у нас тут порядки, покажи, где клуб, где столовая». И мальчик радостно закивал головой. У него уже много друзей среди белорусских ребят, с которым он играет в

футбол, волейбол, просто разговаривает. Общение с ними, конечно, поможет Сереже еще лучше изучить русский язык.

Кстати, о футболе. Еще в Ленинграде, где ребята из Финляндии провели день, финские мальчики, страстные спортсмены, спрашивали, а можно ли будет в лагере играть в футбол. Волнения их оказались напрасными. За лагерем, на просторной лужайке, есть большое настоящее поле, где можно устраивать матчи или просто гонять мяч. Оборудована в лагере волейбольная площадка, построены стеклянные павильоны, в которых стоят теннисные столы.

А из разговоров с ребятами, которые побывали в Крыжовке, мне запомнился рассказ о том, как бережно сохраняют они красивые пионерские галстуки, полученные здесь.

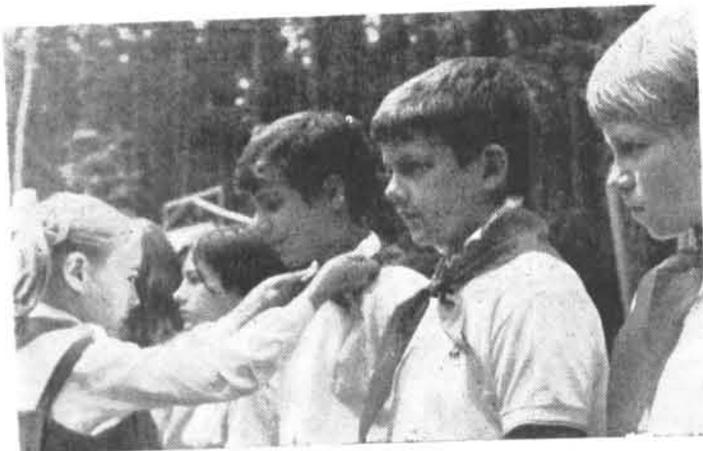
— Все иностранцы очень гордились, когда им повязали красивые галстуки, — говорит Алиса Дюпон. — Я и сейчас храню его дома, как очень дорогую память. Галстук всегда напоминает мне о стране, где родилась моя мама, о крепкой дружбе, которая связывала меня с белорусскими ребятами.

Наверное, красивые галстуки будут также дороги мальчикам и девочкам из Голландии, Франции и Финляндии, которые на торжественной линейке, посвященной открытию лагеря, были приняты в почетные пионеры и получили галстуки из рук белорусских детей.

Вообще в этот день в лагере было очень празднично и торжественно. После церемонии поднятия флага, который возвестил о том, что вторая смена в лагере началась, всех гостей и родителей, приехавших к своим детям, пригласили в клуб. Тут был концерт, в котором участвовали и ребята из-за рубежа. Удивительно быстро финские девочки научились танцевать белорусскую польку. Французская группа исполнила на русском языке нашу песню «Катюша» и французскую «Партизанскую песню», а голландская группа спела «Вальс дружбы» и песню «У озера».

Был в этот день в лагере и корреспондент Белорусского радио, который попросил ребят поделиться своими первыми впечатлениями. Многим захотелось сказать хорошие теплые слова о гостеприимной земле, на которой проходит их каникулы. Дети говорили о том, что их хорошо встретили, удобно устроили, что они уже успели познакомиться и даже подружиться с советскими мальчиками и девочками, говорили о том, что ходят в лес, собирают ягоды, по вечерам танцуют или смотрят кино. В общем, дел очень много и скучать некогда.

Д. ЧЕРКАСОВА.

В Крыжовке, в пионерском лагере, отдыхают дети земляков из Голландии, Франции и Финляндии. Эти снимки наш фотокорреспондент Л. ЛИПЕНЬ сделал в лагере и в городе Минске, куда ребята часто приезжают на экскурсии.

1. В день открытия лагеря гостей приняли в почетные пионеры.
2. На улицах Минска.
3. Первое интервью.

ПРОСКОЧИЛИ через небольшие тоннели. Кто-то сказал: «Вот у нас около Туапсе...» Его перебил желчный, скрипучий голос: «Где это у вас?»

Минут через сорок прибыли в Цессен. Там прицепили «особый вагон», в нем находились герр Власов, Крегер, Штрикфельд, Майкопский, Адель Беллинберг и комендант Хитрово.

Претендентка на звание «первой фрау Остланда» пожелала лично присутствовать на торжественном введении будущего супруга в высокий ранг председателя объединенного комитета.

Когда весть «Власов нашелся» дошла до первообразрядников, Жиленков, обиженный тем, что в «особый вагон» попал не он, а Майкопский, грубо понутил:

— Наш атлас не уйдет от нас!

Трухин, давно ждавший повода «ударить проходница по мягкому месту», вежливо осведомился:

— Кого вы имели в виду, уважаемый Георгий Николаевич?

— Герра Хитрово, — быстро сообразив, чем пахнет втрое Трухина, ответил Жиленков. — Да-с, именно его-с...

В вагон-ресторан пускали лишь особ первого и второго разряда, кормили без картошек. Малышкин и Закутный опасливо поглядывали на Трухина — он ввалился в ресторан первым, сразу потребовал шнапса.

— Надерется наш Федор! — с отчаянием произнес Закутный. — И нам за него, черта долговязого, попадет.

— Беспременно надерется, — согласился Малышкин. — И я сам был с удовольствием напился. Тоска смертная...

РАЗВЛЕКАЕТСЯ КАЖДЫЙ КАК МОЖЕТ...

Прага, осень, мокрая, встретила хмуро. На крытом перроне, похожем на большой ангар, темнота: окон нет, а через стеклянную крышу в паутине переплетов свет не доходит. Да и какой там свет, когда небо в грязно-серых тучах — ползут, задевая трамвайные мачты.

Прошли тоннелем, освещенным одной лампочкой, чуть не наткнулись друг на друга. Поднялись в вестибюль перед главным входом — и нате вам, пожалуйте, куча полицейских и немецких солдат, и все с автоматами. Закутный с опаской шепнул Малышкину:

— Это уже не почетный, а просто караул...

Увозили с вокзала тоже по разрядам: высшим подали автомобили, остальных под конвоем полицейских и автоматчиков усадили в автобусы. Только отъехали, на автобус налетела немецкая военная машина, и пришлось остановиться. Шофер с военной машины, обернувшись, бранился женским пискавым голосом. Ни в чем не виноватый шофер автобуса, пожилой чех, стоял у дверцы — руки по швам, молчал.

Полковник Зверев тихо произнес:

— Вот стервец...

К нему подошел автоматчик, спросил по-русски:

— Что ты сказал? Кто есть стервец?

Никто больше до гостиницы не произнес ни одного слова, молча смотрели в окна: народу на улицах мало, чехи бредут по краю тротуара, опустив головы. Во встречных трамваях чехи только на площадках, в вагонах — немецкие военные — два, три, но все равно чехи не входят. У магазинов очереди, люди стоят под зонти-

ками, у некоторых на плечах одеяла.

Жить тоже устроили по разрядам. Власов с Аделью отвели апартаменты в «Кроне», будущих членов комитета разместили в «Европе» в отдельных номерах. «мелочь» отвезли в маленький отель на улице Овенска, поместили по трое в одной комнате.

За завтраком выяснилось, что Майкопского нет ни в «Кроне», ни в «Европе». Жиленков, всегда и во всем завидовавший бывшему адвокату, с ехидством заметил:

— Он, наверно, во дворце Печка... Это неподалеку от вокзала.

— За что же ему такая честь? — спросил Трухин.

Закутный, знавший, что

Гость потребовал и то и другое.

Выполнив свои обязанности, женщина начала деловито одеваться.

— Зачем торопишься? — спросила гость.

— Я провожу вас, иначе вы не найдете выход на улицу. А то после десяти, сами знаете, Патруль — к Печке, а там гестапо...

— Что ты говоришь! Вот не знала, — у Трухина перехватило горло, он только сейчас понял слова Жиленкова, сказанные за завтраком.

«Черт дернул лезть не в свое дело... Этот Майкопский — сила...»

— Ну, если так, я у вас до утра...

— Тогда еще кофе. — предложила Марта.

чует у мадам. Офицер козырнул:

— Гут нахт, генерал...

Утром Марта предложила кофе, кусок хлеба и немного коричневого джема.

— Пожалуйста...

Кофе Трухин выпил, от хлеба и джема отказался. Но Марта все подсчитала:

— Одно пивочко, два кофе, джем... Еще ночлег...

Шагая по лужам, Трухин тоскливо думал: «Обобрала, старая карга».

ИЗ ВОСПОМИНАНИЙ АНДРЕЯ МИХАЙЛОВИЧА МАРТЫНОВА

Малышкин, руководивший сборами в Прагу, разрешил поехать туда мне и Орлову. Я был доволен — мне поезд-

Арк. ВАСИЛЬЕВ

во дворце Печка размещено гестапо, укоризненно покачал головой:

— Доведут вас ваши шуточки, Георгий Николаевич...

День накануне заседания посвятили осмотру Праги. И опять все по разрядам — кого повезли в автомобилях, а кого — в автобусах. Поднялись на холм, полюбовались Градом и видом на Прагу, благо чуть-чуть разветрилось и стало посветлее. Походили по Градчанам, осмотрели Старое-Место, собор святого Вита, Карлов мост, постояли «У минуты» посидели в пивной «Золотой тигр» — сразу всем места не хватило, «мелочи» пришлось дожидаться, пока «первообразрядники» выпили по кружке «Пильзенского светлого» и съели по две шпикачки. И снова «мелочь» обидели — для них в маленькие кружки вместо «Пильзенского» нацедили какой-то немислимой бурды и шпикачек дали только по одной, холодной.

Вечером Трухин пошел самостоятельно побродить по затемненному городу в надежде найти какое ни на есть развлечение. В темноте на Вацлавской площади навалился на маленькую — он любил маленьких женщин — проститутку. Она предложила зайти к ней.

Объяснились по-немецки.

— Совсем недалеко, герр... На Степанской, за углом...

Трухин подумал: «Заведет, стерва, во двор, а там ее «кот» меня прихлопнет».

Женщина, видно, поняла, о чем он думает, потянула за рукав:

— Не бойтесь, герр... Никто вас не обидит... И добавила: — И я чистая... Идемте, пан...

«Была не была», — решил Трухин.

Долго шли двором, поднимались по ступенькам, снова опускались. Проститутка торпливо вела Трухина за руку. Неожиданно раздался крик «хальт!», хлопнули выстрелы. Трухин перепугался, даже вспотел.

«Влип!» Но проститутка облегченно шепнула: «Пришли!»

Все оказалось прилично, даже по-семейному. Хозяйка сказала, что ее зовут Марта и что ей двадцать пять лет. Трухин усмехнулся — на вид ей было явно за сорок.

Марта предложила на выбор — кружку пива или чашку кофе, понятно, эрзаца-

— Ну, давай...

Марта все рассказывала и рассказывала.

— Чем я вас могу угостить? Серый хлеб да джем из свежескислого... Обедаю в столовой, я ведь работаю машинисткой в трамвайном управлении, в столовую сдаю свой паек, забирают все, мне оставляют рыбный жир, а он противный, китовый, и немного овощей. Мы, пражане, привыкли к кофе. Мой отец дружил с паном Иржи Слимаком, он жил здесь в Праге на улице Молокова, дружил почти сорок лет и ни разу не переступил порога его дома. Отец говорил: «Дом, семья — это личное дело пана Слимака. Мой дом, моя семья — мое личное дело». Они сорок лет встречались в одной и той же пивной... Дамы — те в кафе. Было у нас такое «Славие», дорогое, но зато шикарное. В «Метро» собиралась интеллигенция, в «Унионе» поэты, читали стихи. — Марта вздохнула. — Скоро рождество, одно расстройство. Бывало, по всей Праге стук — выколачивают мебель, ковры... Все чистят, дверные ручки, как золото... А в магазинах! Свиные головы такие чистенькие, прямо поцеловать тянет... Колбасы толчиной, ей-богу не вру, в полметра, длиной во всю витрину, такое, знаете, колбасное бревно. И на каждом углу продавали живую рыбу. В сочельник на столе должен быть карп. И цветы, цветы.

Марта бережно сняла со стены позолоченную веточку, положила на ладонь:

— Видите? Это омела. Без нее нет рождества. Желаете, купите натуральную, зеленую, но можно и позолоченную. — Марта лукаво улыбнулась, даже похоромела. — Когда омела в доме, можно и согрешить, конечно, немножко, чтобы муж не узнал...

В дверь забарабанили. Марта испуганно шепнула:

— Облава! Открывать?

— Как хочешь...

Вошли двое немцев с автоматами на шею. Пожилой обер-лейтенант долго рассматривал серый, с позолоченной на верхнем углу, паспорт Трухина, дважды слышал «лихтбилд» с натурой, осветив лицо Трухина фонариком. Отдавая паспорт, вежливо осведомился, где будет ночевать герр генерал — у мадам или проследует в отель.

Трухин смущенно пробормотал, что, пожалуй, заночует у мадам. Офицер козырнул:

— Гут нахт, генерал...

Утром Марта предложила кофе, кусок хлеба и немного коричневого джема.

— Пожалуйста...

Кофе Трухин выпил, от хлеба и джема отказался. Но Марта все подсчитала:

— Одно пивочко, два кофе, джем... Еще ночлег...

Шагая по лужам, Трухин тоскливо думал: «Обобрала, старая карга».

ка была весьма кстати, я мог получать сведения о сборе антисоветчиков, так сказать, на месте действия. Кроме этого, за два дня до отъезда я получил директиву Центра найти в Праге на улице Каменичка писчебумажный магазин, где продавцом Тибор Творужек, передать ему, что его сестра переехала на новую квартиру, и сообщить ее новый адрес. Очевидно, наш разведчик, работавший в Праге, потерял связь, и ему предлагался новый способ вызова.

Но особенно я был рад за Орлова. Со дня гибели Киры прошло больше двух месяцев, но он очень тосковал. При влосовцах, особенно при Трухине, у которого он «работал» помощником по организационным вопросам, Алексей Иванович держался со спокойным достоинством. Оставаясь со мной, он старался реже вспоминать Киру, но я понимал, что творилось в его душе. Я надеялся, что поездка в Прагу хоть немного отвлечет Орлова, на какое-то время он оторвется от Берлина, где судьба нанесла ему такой тяжкий удар.

Мы постарались попасть в разные вагоны, чтобы больше увидеть и услышать. Встретились в Дрездене, где вместо нескольких минут, полагающихся по расписанию, поезд стоял больше двух часов: американская авиация бомбила железнодорожную станцию Пирна, очевидно, пристреливались к Дрездену. Впрочем, о «расписании» в Германии вспоминали кто со злой усмешкой, а кто с сожалением — поезда, по которым когда-то проверяли точность часов, давно сбились с ритма.

Орлов разговаривал около вагона с Игорем Ниманом и Николаем Ковальчуком. О Ковальчуке мне было известно почти все, он меня интересовало мало, а вот Ниманом следовало заняться всерьез. Во-первых, надо было установить его настоящую фамилию («Ниман» был псевдоним). Он служил сначала в «Добровольце», затем в «Воле народа». Его должность официально называлась «редактор информации», но сотрудниками называли его «изобретатель фактов».

Утром он садился возле книжного шкафа, где хранились разрозненные тома Большой Советской энциклопедии и военные советские справочники, и начинал диктовать машинистке заметки,

полученные якобы из глубины России от верных друзей А. А. Власова. Фантазия у него была неистощима: забастовки, крушения поездов, изнасилование девушек милиционерами, побеги заключенных, взрывы электростанций, мостов, пожары элеваторов, убийства секретарей обкомов. Точными в этих «заметках из России» были только названия городов и районов. Особенно дорожил Ниман справочником «Административное деление РСФСР». В нем было наименование всех населенных пунктов. Закончив диктовать, Ниман записал свою «кормиллицу» не в обычный, а в негораемый шкаф: «Украдут, а ей цены нет!»

Я предполагал, что, кроме этой «работы», Ниман выполнял и другую, я несколько раз видел его с Жиленковым...

Алексей Иванович внимательно слушал Нимана. «Молодец! — подумал я об Орлове — не теряет времени напрасно».

— Павел Михайлович, идите к нам, — крикнул Орлов. — Игорь Михайлович так интересно рассказывает...

Ниман, смеясь, рассказывал, как немцы, получив «Дас рейх» с очередным белым пятном, шутят: «На этом месте, наверно, была статья доктора Геббельса, но он ее не дописал...»

Ковальчук улыбнулся, а я строго заметил, что не люблю политических анекдотов, особенно про доктора Геббельса, которого я глубоко уважаю за ум, и отошел. Для меня было достаточно, что Ниман «обрабатывает» Орлов. Алексей Иванович после рассказал, как Ниман бросил мне вслед:

— Ортодокс! Шутки не понимает...

А беседа Орлова с Ниманом оказалась не бесполезной. Ниман знал весь распорядок «торжеств» в Праге, знал всех будущих членов комитета, даже тех, кто не сумел приехать в Прагу.

И еще. По некоторым, случайно оброненным Ниманом фразам Орлов понял, что тот родом из Кисловодска, перед войной жил в Смоленске и что по профессии он художник.

Все это рано или поздно могло пригодиться.

Такого скопища предателей, белоэмигрантов, проходчиков и авантюристов я никогда не видел.

В парадном, белом, со множеством зеркал, в которых отражались огромные позолоченные люстры, зале пражского замка собрались люди — одни, давно выкинутые на свалку истории, другие — предназначенные попасть туда же в самое ближайшее время.

По красному ковру, устланному драгоценным паркетом дворца, важно расхаживали генералы в своих серых мундирах, господа во фраках — внешне все было благопристойно, даже торжественно.

На белых позолоченных креслах бок о бок сидели бывшие помещики и бывшие профессора истории, священнослужители и журналисты, бывшие царские генералы и нынешние немецкие полковники. Сидели бывшие люди и те, кому скоро предстояло стать бывшими.

Время для открытия учредительного собрания уже наступило, а в президиуме никто не появлялся.

По залу пронесся слух: «Идут Тиссо... Опоздывает, говорят, по дороге в него стреляли!»

Мы с Орловым сидели у стены в десятом ряду, нам хорошо был виден весь зал.

Неподалеку от нас расположились киевский журналист Музыченко, «десять» НТС Бабанкин, председатель «Белорусской рады» Островский. «Не стая воронов слеталась...»

Никто больше до гостиницы не произнес ни одного слова, молча смотрели в окна: народу на улицах мало, чехи бредут по краю тротуара, опустив головы. Во встречных трамваях чехи только на площадках, в вагонах — немецкие военные — два, три, но все равно чехи не входят. У магазинов очереди, люди стоят под зонти-

ками, у некоторых на плечах одеяла.

Жить тоже устроили по разрядам. Власов с Аделью отвели апартаменты в «Кроне», будущих членов комитета разместили в «Европе» в отдельных номерах. «мелочь» отвезли в маленький отель на улице Овенска, поместили по трое в одной комнате.

За завтраком выяснилось, что Майкопского нет ни в «Кроне», ни в «Европе». Жиленков, всегда и во всем завидовавший бывшему адвокату, с ехидством заметил:

— Он, наверно, во дворце Печка... Это неподалеку от вокзала.

— За что же ему такая честь? — спросил Трухин.

Закутный, знавший, что

(Продолжение. Начало в №№ 41, 42, 44—51 за 1969 год. №№ 1—15, 17—27 за 1970 год).

Помнікі беларускай архітэктуры

Царква ў Малінічах знаходзіцца на Гродзеншчыне, збудаваная ў 1777 годзе. У адрозненне ад іншых храмаў гэтага часу (яны звычайна збудаваны для аднавілення каталіцкай абшчыны, але і для абароны мясціны) Малініцкая царква з'явілася базілікам абарончай функцыі.

ЛЕПШЫ СУВЕНІР — КВЕТКА

Калі турбаэлектраход «Балтыка» падыходзіў да Лондана, для турыстаў, якія наведвалі СССР, быў наладжаны конкурс сувеніраў. Журы, выбраныя з саміх пасажыраў, прыдзірліва аглядала кожную памятную рэч. Паводле ўмоў конкурсу падарожнік меў права выставіць толькі адну рэч. На сталах было каля ста сувеніраў.

Старшыня журы — пажылы сівы англічанін узяў над галавой чырвоны цюльпан і прачытаў надпіс, прымацаваны да кветкі.

— Гэта кветка Людмілы Зыкінай!

У музычным салоне, дзе праходзіў конкурс, раздаліся апладысменты. Усім прысутным было вядома, як трапіла гэта кветка з рук выдатнай спявачкі на борт судна. У час заходу «Балтыкі» ў Рыгу англійскія пасажыры адправіліся на канцэрт аркестра народных інструментаў імя Осіпава. У канцэрце прымала ўдзел Людміла Зыкіна. А потым артыстка стала раздаваць падараваныя ёй кветкі публіцы.

— Мне дасталася гэтая кветка, — сказала місіс Жоан Банет, выкладчыца з Ліверпуля. — Я буду захоўваць гэты чырвоны цюльпан, які заўсёды будзе нагадваць мне абездзі ў СССР, аб незабытым рускім мастацтве...

Місіс Банет стала пераможцай конкурсу.

УДАЧА ТЭАТРАЛЬНАГА СЕЗОНА

З вялікай цеплынёй сустрэлі жыхары Ліёна музычны спектакль «Аляксандр Неўскі», пастаўлены ліёнскай операй. У оперы-балеце «Аляксандр Неўскі» выкарыстана музыка аднайменнай кантаты Сяргея Пракоф'ева.

«Аляксандр Неўскі» — першая творчая работа пастаноўшчыка Віторыя Біажы. Яна паказала выключны здольнасці маладога французскага харэографа Асноўную ўвагу пастаноўшчык звярнуў на харэаграфічнае адлюстраванне гераічнай барацьбы рускага народа супраць тэўтонскіх заваёўнікаў. Цэнтральная падзея балета — сцэна «Бітва на лёдзе».

Французская прэса дала высокую ацэнку спектаклю, аднадушна адзначаючы, што яго пастаноўка — буйнейшая падзея тэатральнага сезона ў Францыі. «Гэта — сапраўдны трыумф, поспех усёго тэатральнага сезона, — падкрэслівае «Юманітэ», — Віторыя Біажы паставіў выдатны спектакль, героем якога з'яўляецца рускі народ».

ВЫСТАЎКА МЭБЛІ

У Мінскім доме мэблі праходзіла рэспубліканская выстаўка-кірмаш па оптавым продажы мэблі гандлюючым арганізацыям на 1971 год.

У інтэр'ерах гандлёвай залы экспанаваліся лепшыя вырабы 34 прадпрыемстваў Міністэрства лясной і дрэваапрацоўчай прамысловасці БССР. Увагу наведвальнікаў прыцягвае спальны гарнітур, які прапануе Гомельскі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дрэваапрацоўчы камбінат.

Новыя наборы мэблі для сталовай і гасцінай прадставіў Барысаўскі дрэваапрацоўчы камбінат. У іх уваходзяць шафы з барам і секрэтарам, ні-

шай для тэлевізара, абедзенныя і часопісныя столікі, крэсла, канапа-ложак і іншыя прадметы.

Незвычайная для мэблі назва «Селена» адпавядае арыгінальнай канструкцыі спальнага гарнітура з сямі прадметаў, які выпускае Маладзечанская мэблевая фабрыка.

У дні работы выстаўкі мінчане і госці сталіцы азнаёміліся з навінкамі вырабленымі на Бабруйскай, Віцебскай, Брэскай і іншых мэблевых фабрыках. Гэтыя прадпрыемствы прадставілі таксама на выстаўку новыя ўзоры канцылярскай, медыцынскай і дзіцячай мэблі.

БЕЛАРУСКІ БАЛЕТ У НОВАСІБІРСКУ

У Новасібірскім акадэмічным тэатры оперы і балета адбылася прэм'ера. Спектакль, які быў паказаны аматарам балетнага мастацтва, незвычайны. Упершыню ў гісторыі Новасібірскага тэатра на сцэне ідзе беларускі балет.

У сумеснай плённай рабоце новасібірцаў і галоўнага балетмайстра Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі Атара Дадзішкіліяні нарадзілася эмацыянальна напоўненае харэаграфічнае палатно — спектакль «Выбранніца». Гэты спектакль цікавы не толькі для новасібірскіх артыстаў і гледачоў. Яшчэ ў большай ступені ён знамянальны для беларускага мастацтва: гэта ж першы выхад беларускага балета на ўсесаюзную сцэну, першы ў больш як трыццацігадовай гісторыі белару-

скай нацыянальнай харэаграфіі.

Балет беларускага кампазітара, заслужанага дзеяча мастацтваў БССР Яўгена Глебава «Выбранніца» — першае ўвасабленне на балетнай сцэне вобразаў, створаных Янкам Купалам. Лібрэта балета, заснаванае на некаторых сюжэтных палажэннях яго паэм «Магіла льва», «Сон на кургане», «Драматычная паэма», «Курган», напісана паэтам Анатолемам Вярцінскім і Атарам Дадзішкіліяні.

Чым больш услухоўваешся ў музыку «Выбранніцы», тым вострэй адчуваеш яе вялікую выразную сілу. Яна ў значнай ступені ідзе за кошт такога важнага моманту музычна-драматычнага развіцця, якім з'яўляецца нацыянальны элемент. «Праблему нацыянальнага»

кампазітар вырашае па-сучаснаму, у вышэйшай ступені творча.

Эмацыянальная напоўненасць, паглыблены псіхалагізм у раскрыцці сутнасці з'яў і характараў, яркая «танцавальнасць», нацыянальны характар, «востры» сучасны музычны почырк і цікавы сюжэт, вобразы купалаўскіх герояў — усё гэта, натуральна, не магло не захапіць удзельнікаў спектакля.

Над галоўнымі партыямі працавалі вядучыя салісты балета. За дзесяць дзён да прэм'еры ў Новасібірск прыехаў аўтар — кампазітар Яўген Глебаў. Ён прысутнічаў на апошніх рэпетыцыях спектакля, як заўсёды, строга сачыў за яго нараджэннем, уносіў свае карэктывы.

Прэм'ера «Выбранніцы» прайшла з вялікім поспехам.

А. РАКАВА.

ПАДАРУНАК КАЛЕКЦЫЯНЭРА

Яўген Цікоцкі, вядомы беларускі кампазітар, народны артыст СССР, захапіўся калекцыяніраваннем яшчэ ў гады маладосці. У пачатку стагоддзя ён сабраў 2 500 газет і часопісаў, якія выхадзілі ў Расіі ў розны час.

Цяпер Я. Цікоцкі працягвае карпатлівы пошук. Яго

багатая калекцыя складаецца з 13 500 назваў.

Нядаўна Я. Цікоцкі перадаў сваю калекцыю на вечнае захаванне ў дзяржаўны архіў літаратуры і мастацтва БССР, дзе яна склала асобны фонд, якім цяпер можа карыстацца кожны.

Дзіцячае кінацарства

Гэта кінацарства дзецяў падарыў прафсаюз Віцебскага станкабудаўнічага завода імя Кірава. У яго свая суверэнная тэрыторыя, свае падначаленыя, свае законы і традыцыі.

Нарадзілася новае царства пяць год назад, калі пры клубе станкабудаўнікоў быў створаны кінатэатр «Школьнік». Дзеці тут не толькі гледачы, яны паўнаўладныя гаспадары кінатэатра. Самі вырашаюць, якія фільмы глядзець, самі прадаюць білеты, сочаць за парадкам у зале, дзяжураць у апаратнай.

Кінатэатр абслугоўвае 11 школ горада. Для кожнага ўзросту — свае фільмы. Серыя «У свеце ка-

зак», напрыклад, разлічана на самых маленькіх, «Маладыя героі рэвалюцыі» — на вучняў 4-7 класаў, «Народжаны ў баях камсамол» — на старшакласнікаў.

Весела і цікава праводзяць школьнікі час у сваім кінатэатры. Перад пачаткам сеансаў яны спаборнічаюць у выкананні песень, дэкламацыі, наладжваюць літаратурныя, матэматычныя і іншыя віктарыны. Часта ў госці да дзецяў прыходзяць дарослыя — заслужаныя людзі горада, ветэраны працы і баёў, расказваюць аб сваім жыцці і працы, падказваюць школьнікам, якую выбраць прафесію.

А. ПРЫХОДЗЬКА.
АДН.

Вучань 2 класа школы № 91 г. Мінска Валерый КУЛІНКОВІЧ злавіў гэтага акул на Мінскім моры рукамі.

Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

ГУМАР

У гутарцы з Лінкальнам нейкі фанабэрысты англічанін заўважыў:

— Ніводзін англійскі джэнтльмен не чысціць свае чаравікі.

— Няўжо? — здзівіўся Лінкальн. — А чые ж?

Марселя Пруста аднойчы выклікаў на дуэль пісьменнік, непісьменны і самаўпэўнены. Уручаючы Прусту сваю візітную картку, ён пагардліва сказаў:

— Я дазваляю вам выбраць род зброі.

— Выдатна! — усклікнуў Пруст. — Я выбіраю арфаграфію. Вы забіты.

Віторыю Дэ Сіка неяк сказаў, што жанчыны ўхітраюцца з нічога зрабіць тры рэчы: салат, капялюшык і трагедыю.

Сябар Сакрата звярнуўся да яго за парадамі.

— Ты — мудрэйшы, — сказаў ён, — парай: жаніцца мне ці не? Сакрат адказаў:

— Як бы ты ні зрабіў, ты будзеш горка аб гэтым шкадаваць.

У дом да Бернарда Шоу прыйшоў агент страхавога таварыства.

— Я хачу застрахаваць вашу жывіцу, — сказаў ён.

— Маё? Дарэмная праца, — усміхнуўся Шоу. — Ці ж вы не ведаеце, што я бессмяротны?

Рэжысёр звяртаецца да кінасцэнарыста:

— Ну, цяпер вы паглыбілі свой сцэнары?

— Так, я перанёс дзеянне ў шахту!..

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС:
МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77.
ТЭЛЕФОНЫ: 32-20-31,
6-97-02, 32-05-08, 33-15-15.

Зак. 922. Мінск. Друкарня
выдавецтва ЦК КП Беларусі.